

دویم چاپ

درمل پېژندنه

(په افغانستان کې د مروجو طبي درملو معرفي)

ليکوال: ډاکټر علي وارسته

محمد نواب خوښ | ژباړونکي
محمد جواد مبارز

الحمد لله

درمل پېژندنه

(په افغانستان کې د مروجو طبي درملو معرفي)

ليکوال: ډاکټر علي حسين وارسنه

کابل ۱۳۹۸ هـ ل

اښتوان علمي غريب الله

انتشارات طبې شريف الله

د مؤلف له کتبي اجازې پرته د کتاب هر ډول کاپي، نشر او تکثیر غیر قانوني او اخلاقي جرم بلل کېږي

د کتاب پېژندنه

- ❖ د کتاب نوم: درمل پېژندنه (په افغانستان کې د مروجو طبي درملو معرفي)
- ❖ تأليف: ډاکټر علي حسين وارسته
- ❖ خپرنډوی: د شريف الله طبي کتابونو پلورنځی، جوی شیر، کابل
- ❖ ۰۷۸۲۶۵۴۱۶۴ / ۰۷۹۷۰۳۵۴۷۰
- ❖ ژباړونکي: محمد نواب خوښ او محمد جواد مبارز
- ❖ د کتاب ډیزاین: محمد جواد مبارز
- ❖ د مخونو شمیر: ۲۴۸ پاڼه
- ❖ د چاپ وار: دویم چاپ ۱۳۹۸ هـ ل
- ❖ شمیر: ۱۰۰۰ ټوکه
- ❖ بیه: ۳۵۰ افغانۍ

(د چاپ حقوق له مؤلف او خپرنډوی سره خوندي دي)

مرکز پخش و نشر

کتاب‌های ادویه شناسی و دواخانه

(اثار این نویسنده به لسان دری)

کابل، چهار راهی پل سرخ، مارکیت ملی نشرنگار:

۰۷۹۹۵۴۴۹۹۸

د بشر نېکمرغي له کتاب او د کتاب له مطالعې سره

نغښتې ده!

ډالۍ:

د خپل ارواښاد پلار محمد حسين اروا ته چې تل يې له نورو سره
مرسته خپله و جيبه گڼله او نور يې دې کار ته هڅول.

تقديم!

خپلو ټولو مسلکيانو ته چې طبابت يې د تجارت په موخه نه وي!

سپاس و قدردانی

به بسم الله می خوانم خدا را - زمشتی خاک آدم ساخت ما را

بجاست تا از مترجمین چیره دست کشور ما جناب محمدنواب خوین و محمدجواد مبارز بابت زحمات خالصانه شان در راستای ترجمه‌ای این کتاب از یک لسان ملی افغانستان (دری) به لسان دیگر ملی افغانستان (پشتو) اظهار سپاس و قدردانی نمایم و توفیقات مزید و مداوم برای این عزیزان از بارگاه خداوند توانا مسئلت می‌کنم.

امیدوارم ترجمه این کتاب برای جامعه طبی ما به مثابه یک چراغ کوچکی مثمر و اثربخش واقع گردد.

و من الله توفیق

داکتر علی حسین وارسه

د بیاچه

ټول درمل د درملنې د ارزښت پر اساس ډلبندي او وېشل شوي دي، دا کار د دې سبب ګرځي، ترڅو له محصلینو او مینه والو سره د درملو په زده کړه او غوره پېژندو کې مرسته وکړي.

ټول درمل په جنریک او نااختصاصي نوم یا خپل نړۍ وال نوم سره معرفي شوي دي، یوازې له څو قلمه درملو پرته چې خپل سوداګریز نوم سره معرفي شوي دي. چې دغه درمل ترکیبي یا کمینیشن دي او زموږ په ټولنه کې ډېر مشهور دي، نو مجبور وم، چې دا کار باید وکړم.

کوم درمل چې په کمینیشن یا ترکیبي شکل له څو جنریکو فورمولونو څخه تولید او توریډ شوي دي، په هماغه شکل په دغه کتاب کې راغلي نه دي، بلکې د کمباینډ یا ترکیب شوو درملو ټول اجزا په یوازې یا فردي شکل معرفي شوي دي. لکه د درملو په بازار کې د Spiromide په سوداګریز نوم ټابلېټ شته، حال دا چې د دغه ټابلېټ مرکب اجزا د Spironolactone او Furosemide له ترکیب څخه دي او په دغه کتاب کې د بېلګې په توګه Spiromide ثبت نه دی، بلکې د دغه ټابلېټ شامل درمل (Spironolactone او Furosemide) جلا او انفرادي ثبت دي.

د ترکیبي درملو زرګونو قلمه شته، چې د هغو په ګوته کول او معرفي ناشونې ده، موږ درمل هغه مهال پېژنو او موږ ته د ګڼلو او پېژندو وړ دي، چې د درملو هر فورمول په جلا شکل مطالعه او وڅېړو. دا کتاب یوازې د درملو د تفکیک او پېژندنې په موخه برابر شوی دی او په هېڅ شکل د درملو او د ناروغانو د درملنې د تجویز موخه نه

لري.

ډوز يا د درمل کارولو ټاکلی مقدار چې په دغه کتاب کې راغلی دی، یو نړۍ وال روش او په ټوله نړۍ کې د درملو د معرفۍ د پرنسپونو برخه ده او له قانوني او مسلکي پلوه هېڅ کتاب او هېڅ نامسلکي کس بل چاته د استفادې وړ ټاکلي مقدار د تجویز حق نه لري او د یوې دوا د ډوز ټاکل د درملنې له پروسې څخه ګڼل کېږي، له همدې مخې دا کار یوازې او یوازې د مسلکي کسانو پر غاړه او د هغوی مسؤلیت دی، (لکه معالج ډاکتر چې له ناروغ سره یې مخامخ لیدلي او معاینه کړې یې دی، یا فارمېسټ). د درملو کوم ډوز چې په دغه کتاب کې لیکل شوی دی، یوازې د لیکوال د مسؤلیت د اداینې لپاره دی، نه د تجویزوونکي د مسؤلیت له مخې، ډاکتران کولای شي او دنده یې ده، ترڅو د شرایطو او د ناروغ د وضعیت له مخې په خپله د درملو د ډوز د ټاکلو په اړه تصمیم ونیسي.

پيليزه

جنگ، تاوتریخوالی، انحصار طلبی او حق تلفی د کاغذ پرمخ ډېرې وړې کلیمې دي، مگر د انسانانو په واقعي ژوند باندې ډېرې سترې او نه جبرانېدونکې اغېزې لري، چې دغه شومې اغېزې ملتونه کلونه څه، تر پېړیو پېړیو له کلتوري، ټولنیز، سیاسي، اقتصادي او پرمختیايي اړخه د بشري ژوند له عادي کاروان څخه شاته بېولای شي. له بده مرغه په خپل ورځني ژوند کې، په گران هېواد افغانستان کې د څلورلسیزو جنگونو گڼې اغېزې د ژوند په ټولو لکه ټولنیزو، سیاسي، کلتوري او ان روحي او رواني برخو کې وینو.

د جنگ طبیعت وراني او ویجاړي ده، د جنگونو ورانی او ویجاړښت مو په ټوله معنا او ټولو غړو سره موږ لمس او تجربه کړی دی او کوو یې، مگر بیا هم د خدای تعالی ډېر شکر او مننه، چې په وروستی یوه نیمه لسیزه کې یې د هیلې دريځې د سوله ایز ژوند لپاره پرانېستې دي. له شک پرته د تېرو لسیزو تاوتریخوالي زموږ په ښوونیز او تدریسي نظام باندې ډېرې بدې اغېزې کړې دي، داسې چې موږ ټول پرې پوه یو او ترې خبر یو، زموږ ښوونیز او تدریسي مرکزونه د نویو عصري درسي موادو له کمښت او ان نشتون څخه ډېر کړېږي او دا کار له هېڅ هېوادوال څخه پټ نه دی.

روغتیا د هېوادونو یو ډېر مهم او پوره حیاتي اړخ گڼل کېږي، چې هېوادونه دغې مهمې او حیاتي برخې ته ډېر مصارف ځانگړي کوي، مگر په افسوس سره باید ووايو، چې زموږ خلک هر کال د ناپوهۍ له مخې او پر طبي ټولنې باندې د خپرې بې باورۍ له مخې د ډېرې وړې ناخوښۍ د درملنې په موخه ډېره پانگه له هېواده بهر ته لېږدوي، چې دا

کار د هېواد د عامې روغتيا د نظام او سکتور په وړاندې يوه اندېښنه او جدي ننگونه گڼل کېږي.

ستر استادان، تکړه عالمان او زړه سوانده محصلين او د ټولنې تحصيل کړي او عادي خلک د دې لپاره زيار باسي او کړاو گالي، ترڅو د جنگ وروسته پاتې والی او زيانونه محوه او له منځه يوسي او ټولنه د پرمختگ او غوړېدا په لور رهبري کړي، زموږ اسلامي باور او ايمان دا دی، چې هېڅ هڅه به بې گټې او هېڅ کړاو به که د خالصانه خدمت په موخه وگالل شي، بې اغېزې نه پاتې کېږي.

ځينې ښکاره او پټې څېرې شته، چې دا هڅه کوي، ترڅو بيا ځل ټولنه د تباهي، جنگ او تاوتریخوالي په لور بوځي، دغه ډول کسان د ټولنې په وگړو کې تعصبونه دودوي، وړو اختلافونو ته لمن وهي او هغه غټوي.

همدارنگه د اعتياد او نشه يي توکو بحران زموږ د ټولنې ستونی د مرگ او ورکاوي تر بریده کېښکاري، نورې ټولنيزې نادودې هم خلک د تباهي په لور بيایي، چې يوازې به د زړه سوانده خلکو او عالمانو دوامدارې او هراړخيزې هڅې سره د نجات ساحل ته ورسېدای شو.

د ژوند منطق انسانان حرکت ته مجبوروي، دغه حرکت د لومړني قدم په اندازه چې لومړنی قدم د بشري ژوند په اوږدو کې د يو اوږده سفريل کېدای شي.

که انسان حرکت ونه کړي، هېڅکله به دې نه پوهېږي، چې پښې يې په کومو ځنځيرونو تړلې دي، يو پوه ويلی و، که غواړئ، چې په خپل ژوند کې هېڅ غلطې ونه کړئ، نو هېڅکله حرکت مه کوئ او حرکت نه کول د ژوند منطق نه دی.

د دغه کتاب په تدوين کې مې ډېر کړاوونه زغملي دي او مخې ته مې گڼ خنډونه پراته وو، خو د دغې مجموعې د ادامې او بشپړتيا لپاره زما يوازينۍ انگېزه د گران هېواد افغانستان د روغتيايي او طبي برخو له ټولو محصلينو سره مرسته او همکاري وه.

کېدای شي زما دغه ادعا بې ځايه ښکاره شي، مگر ما تر خپلې وسې هڅه او کوبښن کړی دی، طبعي ده، چې زما دا کار له نیمگرتيا او عيبه خالي نه دی، لکه چې وویل شول، نیمگرتيا او عيب له حرکت سره مل دی. هيله کوم، چې زما د کار له نیمگرتيا او عيب څخه سترگې پټې نه کړي او ما ترې خبر کړي، ترڅو مو د ودې او تکامل حق له ما نه وي اخيستی.

مننه:

اړینه ده، چې د خپلې ګرانې کورنۍ مننه وکړم، ځکه زما په ټولو ستریاوو او ستومانیو کې یې د ژوند په ټولو تنګو او سختو برخو په ځانګړي ډول د دغه کتاب د تدوین په لړ کې زما ملاتړ او مرسته وکړه.

د استاد ماسټر محمد موسی مدقق نظري په څېر ملګرو څخه ځانګړې مننه چې د لیکنې د اصلي انګېزې شیمه یې ماته راکړه، همدارنګه له الحاج ډاکټر صاحب غلام فاروق عبدالله رحيمي، ډاکټر صاحب عبدالرب قرلق، احمد سیر توحیدي، احمد ضیاء رسا او نورو هغو ګرانو دوستانو څخه منندوی یم، چې په یو ډول نه یو ډول یې زما لارښوونه او ملاتړ وکړ.

همداراز له ښاغلي هادي مروج څخه مننه کوم، چې د صفحې برابرولو او پوښتنې جوړولو زحمت یې وګاله.

په درنښت

ډاکټر علي حسين وارسته

لړلیک

د درملو د کارولو د وخت ارزښت..... ۱۰	مقدمات..... ۱
د وینې د فشار د لوړېدو درمل..... ۱۰	د خواصطلاحاتو وضاحت..... ۱
د معدې د ریفلکس درمل..... ۱۱	استطباب..... ۱
وسپنه لرونکي تقویتی درمل..... ۱۱	د استطباب مضاد:..... ۱
مولتي ویتامینونه..... ۱۱	جانبی عوارض:..... ۱
د احتقان ضد ، د پزې بندېدو او د	پوز..... ۱
موسمي حساسیت ضد درمل..... ۱۱	د درملو متقابلې اغېزې:..... ۲
د وینې د غوړوالي ضد درمل..... ۱۲	انتان:..... ۳
انتي بیوټیکونه..... ۱۲	التهاب:..... ۳
ANTIBIOTICS..... ۱۲	تعریفونه..... ۳
د انتي بیوټیکونو د کارولو په اړه	فارمکولوژي:..... ۳
ملاحظات..... ۱۳	درمل Drug:..... ۴
د انتي بیوټیکونو د اغېزو له مخې	فارمکودینامیک
د هغو وېشنه..... ۱۵	Pharmacodynamic :..... ۴
پین سیلینونه	فارمکوټراپی Pharmacotherapy
PENICILLIN G	 :..... ۴
ERROR! POTASSIUM	فارمکوکینیتیک
BOOKMARK NOT	Pharmacokinetic :..... ۴
DEFINED.	د درملو سرچینې..... ۴
PENICILLIN G	د درملو نومونه..... ۶
ERROR! SODIUM	د درملو شکلونه او بڼې:..... ۷
BOOKMARK NOT	د درملو د تطبیق یا استفادې لاره او
DEFINED.	طریقه..... ۹
PENICILLIN G	
ERROR! PROCAINE	
BOOKMARK NOT	
DEFINED.	

ERROR! .BACAMPICILLIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.

CO -
ERROR! AMOXICLAV
BOOKMARK NOT
DEFINED.

SULBACTAM AND
ERROR! AMOXICILLIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.

سیفالو سپورینونه

ERROR CEPHALOSPORINS
! BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR! CEFACLOR
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR! CEFADROXIL
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR! CEFEPIME
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR! CEFIXIME
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR! .CEFOPERAZONE
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR! CEFOTAXIME
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR! CEFPODOXIME
BOOKMARK NOT
DEFINED.

PENICILLIN G
ERROR! BENZATHINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR! PENICILLIN V
BOOKMARK NOT
DEFINED.

د پین سیلیناز مقاوم پین

ERROR! سیلینونه
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR! CLOXACILLIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR FLUCLOXACILLIN
! BOOKMARK NOT
DEFINED.

وسیع الساحه پین

ERROR! سیلینونه
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR! AMPICILLIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR! AMOXICILLIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.

AMPICILLIN AND
ERROR! CLOXACILLIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.

AMOXICILLIN AND
ERROR FLUCLOXACILLIN
! BOOKMARK NOT
DEFINED.

BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR ROXITHROMYCIN
! BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERRO FLUOROQUINOLON
R! BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! CIPROFLOXACIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!ENOXACIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ..GATIFLOXACIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ..GEMIFLOXACIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ..LEVOFLOXACIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ..MOXIFLOXACIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!NORFLOXACIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!OFLOXACIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!PEFLOXACIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ..SPARFLOXACIN
BOOKMARK NOT

ERROR!CEFTAZIDIME
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!CEFTRIAZONE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!CEFUROXIME
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!CEPHELEXIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!CEPHAZOLIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!CEPHRADINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.

مکروئید انټي بیوټیکونه

MACROLIDES
ERROR!ANTIBIOTICS
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ..AZITHROMYCIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERRO ..CLARITHROMYCIN
R! BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ERYTHROMYCIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!LINCOMYCIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!SPIRAMYCIN

ERROR! ..NALIDIXIC ACID
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERRO ..NITROFURANTION
R! BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR! ..PIPEMIDIC ACID
BOOKMARK NOT
DEFINED.

متفرقه انټي بيوتيکونه

ERROR!CLINDAMYCIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.

CO-
ERROR!TRIMOXAZOLE
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!FOSFOMYCIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!FUSIDIC ACID
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!LINEZOLID
BOOKMARK NOT
DEFINED.

POLYMYXIN B
ERROR!SULPHATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR! SPECTINOMYCIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!VANCOMYCIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.

DEFINED.

امينوگلايکوسيدونه

ERR ..AMINOGLYCOSIDES
OR! BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!AMIKACIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!GENTAMYCIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!KANAMYCIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!TOBRAMYCIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.

تتراسکليرونه

ERROR!DOXYCYCLIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERRO .OXYTETRACYCLIN
R! BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!TETRACYCLIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!کلورامفينکول
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ER.CHLORAMPHEANICOL
ROR! BOOKMARK NOT
DEFINED.

د بولي لارو د انتاناتو درمل

ERROR! ..STREPTOMYCIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.

د وایرس ضد درمل

ERROR!ANTIVIRALS
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!ACYCLOVIR
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ADEFOVIR

ERROR!DIPIVOXIL
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!AMANTADINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!DIDANOSINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!EFTECAVIR
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!ENTECAVIR
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!FAMCICLOVIR
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!GANCICLOVIR
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!INTERFERON
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!LAMIVUDINE

د ټوبرکلوز یا سل ضد درمل

ANTI-

ERROR! ...TUBERCULOSIS
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!CYCLOSERINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!ETHAMBUTOL
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ETHAMBUTOL AND

ERROR!INH
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ETHAMBUTOL

(ISONICOTINIC ACID

ERROR!DERIVATIVE)
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!ETHIONAMIDE
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!ISONIAZID
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR! ..PRYAZINAMIDE
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!RIFAMPICIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.

RIFAMPICIN &

ERROR!INH
BOOKMARK NOT
DEFINED.

BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! .IRTAACONAZOLE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!ISOCONAZOL
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! KETOCONAZOLE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!MICONAZOLE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!NYSTATIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!TERBINAFINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!TIOCONAZOLE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
د چنچي (پرازیت) ضد درمل
ERROR! ANTHELMINTICS
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ...ALBENDAZOLE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!LEVAMISOLE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ...MEBENDAZOLE
BOOKMARK NOT
DEFINED.

BOOKMARK NOT
DEFINED.
NELFINAVIR
ERROR!MESYLATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!RIBAVIRIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!SOFOSBUVIR
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!د فنگس ضد درمل
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!ANTIFUNGALS
BOOKMARK NOT
DEFINED.
AMPHOTERICIN
ERROR! BOOKMARKB
NOT DEFINED.
ERROR!BIFONAZOLE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! BUTOCONAZOLE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! .CLOTRIMAZOLE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! FENTICONAZOLE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!FLUCONAZOLE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!GRISEOFULVIN

**ERROR!QUININE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
SULFADOXINE &
ERROR!PYRIMETHAMINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

د نس ناستي ضد درمل

**ERRO ..ANTIDIARRHOEAL
R! BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!ATTAPULGITE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
BISMUTH
ERROR! SUBSALICYLATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
DIPNOXYLATE HCL &
ERROR! ATROPINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! .FURAZOLIDONE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
LOPERAMIDE
ERROR! HCL
BOOKMARK NOT
DEFINED.
DI-
IODOHYDROXYQUINOLI
NE &
ERROR METRONIDAZOLE
! BOOKMARK NOT
DEFINED.
DILOXANIDE &**

**ERROR! NICLOSAMID
BOOKMARK NOT
DEFINED.
PIPERAZINE
ERROR! CITRATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

د ملاریا ضد درمل

**ERROR! ANTIMALARIALS
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!AMODIAQUINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!ARTEMETHER
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ARTEMETHER &
ERROR! .LUMEFANTRINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ARTESUNATE,
SULFADOXINE &
ERROR!PYRIMETHAMINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
CHLOROQUINE
PHOSPHATE &
ERROR! SULFATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
MEFLOQUONE,
SULFADOXINE &
ERROR!PYRIMETHAMINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!LACTULOSE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
LIQUID
ERROR! PARAFFIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
SODIUM PICOSULPHATE
ERROR! (SULFOLAX)
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! TEGASEROD
BOOKMARK NOT
DEFINED.
د معدې نور درمل PPIS او H2
بلاکرونه
ALUMINIUM HYDROXIDE
MAGNESIUM
ERROR! TRISILICATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! GAVISCON®
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!CIMETIDINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
DIMETHICONE
ERROR!(ACTIVATED)
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!ESOMEPRAZOL
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR METRONIDAZOLE
! BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! IODOQUINOL
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR METRONIDAZOLE
! BOOKMARK NOT
DEFINED.
METRONIDAZOLE &
ERROR! ..FURAZOLIDONE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ..NITAZOXANIDE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!SECNIDAZOLE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!TINIDAZOLE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ...NIFUROXAZIDE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
O.R.S (ORAL
REHYDRATION
ERROR! SALT)
BOOKMARK NOT
DEFINED.
د قبضيت رفعه کوونکي درمل
LAXACTIVES &
ERROR!PURAGATIVES
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! BISACODYL

BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! CINITAPRIDE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! CINNARIZINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ..CYCLIZINE HCL
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERRO .DIMENHYDRINATE
R! BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! DOMPRIDONE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
DOXYLAMINE &
ERROR! VITAMIN B6
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! GRANISETRON
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ITOPRIDE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! .LEVOSULPIRIDE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
MECLIZINE & VIT
ERROR! BOOKMARK ...B6
NOT DEFINED.
METOCLOPRAMIDE
ERROR! HCL
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR! FAMOTIDINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! .LANSOPRAZOLE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! MISOPROSTOL
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! NIZATIDINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! OMEPRAZOLE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ..PENTOPRAZOLE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! PROGLUMIDE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! RABEPRAZOLE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! RANITIDINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ROXATIDINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! SUCRALFATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.

د کانگو ضد درمل

ANTIEMETICS &
ERROR! PROKINETICS

DEFINED.
ERROR! ...HYOSCYAMINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ISOPROPAMIDE IODIDE
AND
ERROR TRIFUOPERAZINE
! BOOKMARK NOT
DEFINED.
MEBEVERINE
ERROR! HCL
BOOKMARK NOT
DEFINED.
OTILONIUM
ERROR! BROMIDE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERRO .PHLOROGLUCINOL
R! BOOKMARK NOT
DEFINED.
PIPETHANATE
ERROR!ETHOBROMIDE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!PRAMIVERINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!TIROPRAMIDE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
TRIMEBUTINE
ERROR! MALEATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.

بې نشې انلجزيک درمل

NON NARCOTIC

ERROR! ...ONDANSETRON
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERR ...PROCHLORPRAZINE
OR! BOOKMARK NOT
DEFINED.

اټبي اسپزموډيک او اټبي

کولینرجیک درمل

ERROR!ATROPINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
CLIDINIUM BROMIDE
AND
ERROCHLORDIAZPOXIDE
R! BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!DICYCLOMINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!DROTAVERINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ..EPERISONE HCL
BOOKMARK NOT
DEFINED.
HEXAHYDROADIPHENIN
E AND
ERRO PROPYPHENAZONE
R! BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!HYOSCINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
HYOSCINE AND
ERROR! ...PARACETAMOL
BOOKMARK NOT

AND
**ERROR! ...PARACETAMOL
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
**ERROR!FENTANYL
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 MORPHINE
**ERROR!SULPHATE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
**ERROR!NALBUPHINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
**ERROR!PENTAZOCINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
**ERROR!TRAMADOL
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 TRAMADOL AND
**ERROR! ...PARACETAMOL
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
د انزایم د التهاب ضد درمل
 ANTI INFLAMMATORY
**ERROR!ENZYMES
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 BROMELAIN &
**ERROR!TRYPSIN
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 ERRSERRATIOPEPTIDASE
**OR! BOOKMARK NOT
 DEFINED.**

**ERROR!ANALGESICS
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 ASPIRIN &
**ERROR! ...PARACETAMOL
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 PARACETAMOL OR
**ERROR ACETAMINOPHEN
 ! BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 PARACETAMOL AND VIT
**ERROR! B1 B6 & B12
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 PROPYPHENAZONE AND
**ERROR!CAFFEINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
نشه يي انلجزيک درمل
 NARCOTIC
**ERROR!ANALGESICS
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
**ERROR! BUPRENORPHINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
**ERROR!METHADONE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 CODEINE,
 PARACETAMOL AND
**ERROR!CAFFEINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 DEXTROPROPOXYPHENE

**ERROR! ETORICOXIB
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR! ...FLOCTAFENINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR! ...FLURBIPROFEN
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
GLUCOSAMINE
**ERROR! SULPHATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
HYDROXYCHLOROQUINE
**ERROR! SULPHATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR! IBUPROFEN
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR! .INDOMETHACIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR!KETOPROFEN
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
KETOROLAC
**ERROR!TROMETAMOL
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
MEFENAMMIC
**ERROR! ACID
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR!LEFLUNOMIDE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

TRYPSIN/CHYMOTRYPSIN
**ERROR! BOOKMARK
NOT DEFINED.**
د التهاب ضد غير استروئيډي درمل
NON STEROIDAL ANTI
INFLAMMATORY
**ERROR! DRUGS
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR!ACECLOFENAC
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR!AMINOPROFEN
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR!BENZYDAMINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR!CAPSAICIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR!CELECOXIB
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR! ..DEXIBUPROFEN
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR! DIACEREIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR!DICLOFENAC
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR! ...ETOFOFENAMATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

DEFINED.

د درد ضد او د عضلو سستوونکي

درمل

ERROR!BACLOFEN

BOOKMARK NOT

DEFINED.

ERR..CYCLOBENZAPRINE

OR! BOOKMARK NOT

DEFINED.

ERROR! .ORPHENADRINE

BOOKMARK NOT

DEFINED.

PARACETAMOL &

ERROR! .ORPHENADRINE

BOOKMARK NOT

DEFINED.

PARACETAMOL,

ORPHENADRINE &

ERROR!CAFFEINE

BOOKMARK NOT

DEFINED.

ERR..THIOLCHICOSIDE

OR! BOOKMARK NOT

DEFINED.

ERROR!TIZANIDINE

BOOKMARK NOT

DEFINED.

ERROR!TOLPERISONE

BOOKMARK NOT

DEFINED.

د نقرس ضد درمل

ERROR!ANTIGOUT

BOOKMARK NOT

DEFINED.

ERROR!ALLOPURINOL

BOOKMARK NOT

ERROR!LORNOXICAM

BOOKMARK NOT

DEFINED.

ERROR!MELOXICAM

BOOKMARK NOT

DEFINED.

ERROR!NABUMETONE

BOOKMARK NOT

DEFINED.

ERROR!NAPROXEN

BOOKMARK NOT

DEFINED.

ERROR!NIMESULIDE

BOOKMARK NOT

DEFINED.

ERROR!OXAPROZIN

BOOKMARK NOT

DEFINED.

ERROR!PIROXICAM

BOOKMARK NOT

DEFINED.

PIROXICAM-BETA-

ERROR! .CYCLODEXTRIN

BOOKMARK NOT

DEFINED.

ERROR PROGLUMETACIN

! BOOKMARK NOT

DEFINED.

SODIUM

ERROR! ..HYALURONATE

BOOKMARK NOT

DEFINED.

ERROR!TENOXICAM

BOOKMARK NOT

DEFINED.

ERROR!VALDECOXIB

BOOKMARK NOT

BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERRODYDROGESTERONE
R! BOOKMARK NOT
DEFINED.
ESTRADIOL
ERROR!VALERATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
CONJUGATED
ERROR!OESTROGENE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!EXTENZ®
BOOKMARK NOT
DEFINED.
FOLLITROPIN
ERROR! ALPHA
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! GONADIL-F®
BOOKMARK NOT
DEFINED.
HYDROXYPROGESTERON
ERROR! BOOKMARKE
NOT DEFINED.
MEDROXYPROGESTERON
ERROR!E ACETATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
METHYLERGOMETRINE
ERROR! MALEATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ...MESTEROLONE
BOOKMARK NOT
DEFINED.

DEFINED.
ERROR!COLCHICINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!FEBUXOSTAT
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!PROBENECID
BOOKMARK NOT
DEFINED.
د جنسي هورمونونو د SEX
HORMONES درمل
ERROR!APHRODITE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
CLOMIPHENE
ERROR! CITRATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
HUMAN CHORIONIC
ERROR! GONADOTRAPIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
CYPROTERONE
ERROR!ACETATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
CYPROTERONE ACETATE 2MG
AND ETHINYLESTRADIOL 0,035
ERROR! BOOKMARK .MG
NOT DEFINED.
ERROR! ..DINOPROSTONE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
DAPOXETINE
ERROR! HCL

په اوبو ڪي منحل
ERROR! ويتامينونه
**BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 VITAMIN B1
ERROR! (THIAMIN)
**BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 VITAMIN B2
ERROR! (RIBOFLAVIN)
**BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 VITAMIN B3 (NIACIN
ERROR! VITAMIN P.P)
**BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 VITAMIN B5
ERR (PANTOTHENICACID)
**OR! BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 VITAMIN B6
ERROR! (PYRIDOXINE)
**BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 VITAMIN B7 VITAMIN H
ERROR! OR (BIOTINE)
**BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 VITAMIN B9 (FOLIC
ERROR! ACID)
**BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 VITAMIN B12
ERROR! (MECOBALAMIN)
**BOOKMARK NOT
 DEFINED.**

**ERRO ..NORETHISTERONE
 R! BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 OESTRADIOL
ERROR! VALERATE
**BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
ERROR! OXYTOCIN
**BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
**ERROR! .PROGESTERONE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
ERROR! SILDENAFIL
**BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
ERROR! TADALAFIL
**BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 TESTOSTERONE
ERROR! OENANTHATE
**BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
ERROR! TIBOLONE
**BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
ERROR! VERONA™
**BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 له بلاربېدو (حاملگي) خخه وقايه
 ڪوونڪي درمل
**ERROR! CONTRACEPTIVE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 ويتامينونه (VITAMINS)

**ERROR!PHOSPHORUS
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**ERROR! POTASSIUM
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**ERROR! ZINC
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

د تقويې مروج درمل

**ERROR!CALVITALIS®
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**ERROR! CALCIUM
GLUCONATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**HAEMOGLOBIN+VITAMIN
ERROR! BOOKMARK B12
NOT DEFINED.**

**ERROR!IRON SUCROSE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**ERROR!METOPINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**ERROR!NEUROZIN®
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**ERROR!OMEGA3
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**ERROR!PIZOTIFEN
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

PHOSPHOLECITHIN

**VITAMIN C (ASCORBIC
ERROR! ACID)
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

په شحم کې منحل

**ERROR! ويتامينونه
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**VITAMIN A
ERROR!(RETINOL)
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**ERROR!VITAMIN D
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**ERROR! VITAMIN D3
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**ERROR! VITAMIN E
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**ERROR!VITAMIN K
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

مېنرالونه MINRALS

**ERROR! CALCIUM
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**ERROR! IRON
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**ERROR!MAGMESIUM
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

TRIAMTERENE
 E ...HYDROCHORTHIAZIDE
 ERROR! BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! بېټابلاکرونه
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! ..BETABLOCKERS
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! ATENOLOL
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!BISOPROLOL
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!CARVEDILOL
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! LABETALOL
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!METOPROLOL
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! NEBIVOLOL
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!PROPRANOLOL
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 CALCIUM د کلسیم انټاګونسټ
 ERROR! ANTAGONISTS
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! AMLODIPINE

ERROR! TONIC
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 GINKGO BILOBA
 ERROR! EXTRACT
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! ZINC OXIDE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! ..ZINC SULPHATE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 د وینې د لوړ فشار او زړه د ناروغیو
 درمل
 مُد ریا متیازې
 ERROR! راوستونکي
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! DIURETIC
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!FUROSEMIDE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 FUROSEMIDE &
 ERROR! AMILORIDE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 HYDROCHLOROTHIAZIDE
 ERROR! BOOKMARK
 NOT DEFINED.
 ERRO ..SPIRONOLACTONE
 R! BOOKMARK NOT
 DEFINED.

BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!PERINDOPRIL
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!QUINAPRIL
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!RAMIPRIL
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ..TRANDOLAPRIL
BOOKMARK NOT
DEFINED.
د انجيوټنس^۲
ERROR! انتاګونسټ
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ...CANDESARTAN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!EPROSARTAN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!IRBESARTAN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
LOSARTAN
ERROR! POTASSIUM
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!OLMESARTAN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!TELMISARTAN
BOOKMARK NOT

BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!DILTIAZEM
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!FELDIPINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!NIFEDIPINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!VERAPAMIL
BOOKMARK NOT
DEFINED.
په انجيوټنس^۲ باندې د
انجيوټنس^۱ انزایم د تبدیلی نهې
ERROR! کوونکي
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!CAPTOPRIL
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!CILAZAPRIL
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ENALAPRIL
ERROR!MALEATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!FOSINOPRIL
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!IMIDAPRIL
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!LISINOPRIL

**ERROR! NICORANDIL
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**ERROR! NITROGLYCERIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**ERROR! .TRIMETAZIDINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

د وینې د غوټه کېدو ضد درمل

ANTICOAGULANT

**ERROR! ASPIRIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**ERROR! ABCIXIMAB
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**ERROR!BERAPROST
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**ERROR!CLOPIDOGREL
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

CLOPIDOGREL AND

**ERROR! ASPIRIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**ERROR! ..DIPYRIDAMOLE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**ERROR!HEPARIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**ERROR!PRASUGREL
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

DEFINED.

**ERROR!VALSARTAN
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

د قلبي سیستم نور درمل

**ERROR! AMIODARONE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**ERROR! DIGOXIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**ERROR! ..DISOPYRAMIDE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**ERROR!DOPAMINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

GLYCERYL

**ERROR! TRINITRATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

HYDRALAZINE

**ERROR! HCL
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

ISOSORBIDE

**ERROR! DINITRATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

ISOSORBIDE

**ERROR!MONONITRATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

**ERROR!METHYLDOPA
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

DEFINED.
 ERROR! REPAGLINIDE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! SITAGLIPTIN
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! VILDAGLIPTIN
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.

د خپګان (ډيپريشن) ضد درمل

ERROR! ..AMITRIPTYLINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! CITALOPRAM
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! ..CLOMIPRAMINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERRO ..DESVENLAFAXINE
 R! BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 DOTHIEPIN DOSULEPIN
 HCL
 ERROR!(PROTHIADEN)
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!DULOXETINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! ..ESCITALOPRAM
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! FLUOXETINE
 BOOKMARK NOT

ERROR!TICLOPIDINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR.PENTOXIFYLLINE
 ! BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! WARFARIN
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.

د وينې د شکر يا قند درمل (ډيابېټ)

ERROR! ACARBOSE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERRO .CHLORPROPAMIDE
 R! BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! ..GLIBENCLAMID
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! GLICLAZIDE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!GLIMEPIRIDE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!INSULIN
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! GLIPIZIDE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!GLIQUIDONE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!METFORMIN
 BOOKMARK NOT

DEFINED.
 ERROR! NORTRIPTYLINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! PAROXETINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! SERTRALINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 TIANEPTINE
 ERROR! SODIUM
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! TRAZODONE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.

د مگرن ضد درمل
ANTIMIGRAINE

CYCLIZINE,
 ERGOTAMINE AND
 ERROR! CAFFEINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERGOTAMINE AND
 ERROR! CAFFEINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! SUMATRIPTAN
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! ...ZOLMITRIPTAN
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.

د مېرگي ضد درمل

DEFINED.
 ERROR! ...FLUPENTHIXOL
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 FLUPENTHIXOL AND
 ERROR! MELITRACEN
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! ...FLUPHENAZINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 FLUPHENAZINE AND
 ERROR! NORTRIPTYLINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 FLUVOXAMINE
 ERROR! MALEATE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! IMIPRAMINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 LITHIUM
 ERROR! CARBONATE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! MAPROTILINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! MIANSERIN
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! MIRTAZAPINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! ...MOCLOBEMIDE
 BOOKMARK NOT

**BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! TOPIRAMATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**

د پارکینسونیزم ضد درمل

**ANTIPARKINSONISM
ERROR! AMANTADINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! BROMOCRIPTINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
LEVODOPA &
ERROR! CARBIDOPA
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ... PROCYCLIDINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ROPINIROL
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! SELEGILINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERRO . TRIHEXIPHENIDYL
R! BOOKMARK NOT
DEFINED.**

خوب راوړونکي، مسکن او

ارامتيا بېسونکي درمل

**ERROR! ALPRAZOLAM
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ARIPIPRAZOLE**

ANTIEPILEPSY

**ERROR CARBAMAZEPINE
! BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! CLONAZEPAM
BOOKMARK NOT
DEFINED.
DIVALPROEX
ERROR! SODIUM
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! GABAPENTIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! LAMOTRIGINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! LEVETIRACETAM
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERRO . OXACARBAZEPINE
R! BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! PHENYTOIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! PIRACETAM
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! PREGABALIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
PYRITINOL
ERROR! ENCEPHABOL
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ... SULBUTIAMINE**

DEFINED.
 ERROR!FLUDIAZEPAM
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! ..FLUPHENAZINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!HALOPERIDOL
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!HYDROXYZINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!LORAZEPAM
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! LORMETAZEPAM
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!MEDAZEPAM
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!MIDAZOLAM
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!NIMETAZEPAM
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!NITRAZEPAM
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!OLANZAPINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! PHENOBARBITAL
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.

BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!BROMAZEPAM
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!BUSPIRONE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR! ..CAPTODIAMINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERR ...CHLORALHYDRATE
 OR! BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERR CHLORDIAZEPOXIDE
 OR! BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERRO CHLORPROMAZINE
 R! BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!CLOBAZAM
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!CLORAZEPATE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!CLOZAPINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!DIAZEPAM
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!ESTAZOLAM
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.
 ERROR!ESZOPICLONE
 BOOKMARK NOT

**ERROR!ACEFYLLINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR! AMINOPHYLLINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR!BAMBUTEROL
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR!BROMHEXINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR! CARBOCISTEINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
CARBOCISTEINE
**ERROR! ..PREMETHAZINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
DIMEMORFAN
**ERROR!PHOSPHATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR!DOXOFYLLINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR!EPHEDRINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR!KETOTIFEN
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR! ..MONTELUKAST
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
PROCATEROL
ERROR! HCL

**ERRO .PHENOBARBITONE
R! BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR!QUETIAPINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR!RISPERIDONE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR!SULPIRIDE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR!TEMAZEPAM
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR!TOFISOPAM
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR!TRIAZOLAM
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR. TRIFLUOPERAZIN
! BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERROR!ZIPRASIDONE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
ZOLPIDEM
**ERROR! .HEMITARTRATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.**
**ERRO ..ZUCLOPENTHIXOL
R! BOOKMARK NOT
DEFINED.**

د ټوخي ضد تنفسي سيستم درمل او
ځينې اتبي هسپامينونه

ERROR! ACETATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR! ..PREDNISOLONE
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR! TRIAMCINOLONE
BOOKMARK NOT
DEFINED.

د هايپرليپېډېميا، يا د وينې د زيات
غوروالي درمل

ERROR! ..ATROVASTATIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR! BEZAFIBRATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!EZETIMIBE
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR! FENOFBRATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!FLUVASTATIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!GEMFIBROZIL
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!LOVASTATIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!PRAVASTATIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR! ..ROSUVASTATIN

BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!SALBUTAMOL
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR! TERBUTALINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR! ..THEOPHYLLINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!TULOBUTEROL
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR! ZAFIRLUKAST
BOOKMARK NOT
DEFINED.

کورټیکو استروئیدونه

ERRO ...BETAMETHASONE
R! BOOKMARK NOT
DEFINED.

CLOBETAZOL
ERROR!PROPIONATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERRO ..DEXAMETHASONE
R! BOOKMARK NOT
DEFINED.

FLUTICASONE
ERROR!PROPIONATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERRO .HYDROCORTISONE
R! BOOKMARK NOT
DEFINED.

METHYLPREDNISOLONE

DEFINED.
ERROR! TERTINOIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! . FLUOCINOLONE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! HYDROQUINONE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! MINOXIDIL
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! MUPIROCIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ZINC OXIDE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
BENZYLE
ERROR! BENZOATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! CALAMINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! MEDERMA ®
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! CROTAMITON
BOOKMARK NOT
DEFINED.
.. CROTAMITON+SULPHUR
ERROR! BOOKMARK
NOT DEFINED.
ERROR! TACROLIMUS
BOOKMARK NOT

BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! SIMVASTATIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
د اگني ضد درمل او د پوستکي د
ستونزو نور درمل
ERROR! AZELAIC ACID
BOOKMARK NOT
DEFINED.
BENZOYL
ERROR! PEROXIDE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! DEXPATHENOL
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ... METHOXSALEN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! MEBO ®
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! PERMETHRIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
SILVER
ERROR! SULPHADIAZINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
SULPHAR &
ERROR! RESORCINOL
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ISOTRETINON
BOOKMARK NOT

TAMSULOSIN
**ERROR! HCL
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 ERROR! TERAZOSIN
**BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 ERROR!TOLTERODINE
**BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 HEXAMINE GRANULES
**ERROR!(URODONAL®)
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 SODIUM ACID
**ERROR! CITRATE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 ERROR!ROWATENIX ®
**BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 ERROR!SANKOL ®
**BOOKMARK NOT
 DEFINED.**

انټي هسټامينونه

**ERROR! CETIRIZINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 ER ...CHLORPHENIRAMINE
**ROR! BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
**ERROR! CLEMASTINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 ERRO ..CYPROHEPTADINE
R! BOOKMARK NOT

DEFINED.
**ERROR!TRIPROLIDINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**

د متيازو د مجرا او پروستاتيت درمل

**ERROR! ALFUZOSIN
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 BETHANECHOL
**ERROR!CHLORIDE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
**ERROR!CRANMAX ®
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 DOXAZOSIN
**ERROR! MESYLATE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 FLAVOXATE
**ERROR! HCL
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
**ERROR! FINASTERIDE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
**ERROR! OXYBUTYNIN
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
**ERROR!PROSTAMED ®
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
**ERROR!PROSTATAN ®
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**

DEFINED.
د بوا سيرو ضد درمل
ERR .ANTIHAEMORRHOID
OR! BOOKMARK NOT
DEFINED.
CALCIUM
ERROR!DOBESILATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!HADENSA®
BOOKMARK NOT
DEFINED.
HADENSA
ERROR!COMFORT®
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ..HAEMOPROCT®
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!HEPARINOID®
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!PILEX TRADE®
BOOKMARK NOT
DEFINED.
وريدي الكتروليتونه او سلوشنونه
AMINO ACID
ERROR! (SOLUTION)
BOOKMARK NOT
DEFINED.
CALCIUM CHLORID
ERROR! (INJ)
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR!DEXTROSE
BOOKMARK NOT

DEFINED.
ERROR! DESLORATADINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERR .DIPHENHYDRAMINE
OR! BOOKMARK NOT
DEFINED.
DIPHENHYDRAMINE
ERROR! COMPOUND
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! EBASTINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! ..FEXOFENADINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! LEVOCETIRIZINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! LORATADINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
PHENIRAMINE
ERROR! MALEATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! .PROMETHAZINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
PROMETHAZINE &
ERROR!PHOLCODINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
XYLOMETAZOLINE
ERROR! HCL
BOOKMARK NOT

DEFINED.
**ERROR! ORLISTAT
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 ORNITHINE ASPARTATE
**ERROR! (HEPA-MERZ®)
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
**ERROR!PIRFENIDONE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
**ERROR!MODAFINIL
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
**ERROR! ... VINOPOCETINE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 METHYLPHENIDATE
**ERROR! HCL
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
**ERROR! SILYMARIN
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 BETAINE GLUCOURINATE
**ERROR! (JETEPAR®)
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
**ERROR! TAMOXIFEN
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 BETAHISTINE
**ERR ..DIHYDROCOLORIDE
 OR! BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
**ERROR! ... METHIMAZOLE
 BOOKMARK NOT**

DEFINED.
**ERROR! RINGER'S
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 RINGER
**ERROR!LACTATE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 SODIUM CHLORIDE
**ERROR!(SYSTEMIC)
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
د سترگو د ناروغیو درمل
 د جنریک او غیرجنریک په نومونو
ERROR! متفرقه درمل
**BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
**ERROR ACETAZOLAMIDE
 ! BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
**ERROR! DOXEPIN HCL
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 L-
**ERROR! METHYLFOLATE
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
 TRANEXAMIC
**ERROR! ACID
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
**ERROR!OBH PLUS ®
 BOOKMARK NOT
 DEFINED.**
**ERROR!OLOPATADINE
 BOOKMARK NOT**

DEFINED.
ERROR! GINSAVIT ®
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! FEFOL-VIT®
BOOKMARK NOT
DEFINED.
TRES-ORIX FORT
ERROR! BOOKMARK®
NOT DEFINED.
ERROR! TONI-5®
BOOKMARK NOT
DEFINED.
VIKONON
ERROR! FORT®
BOOKMARK NOT
DEFINED.
E ...DEXTROMETHORPHAN
RROR! BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! THYROXINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR LEVOTHYROXINE
! BOOKMARK NOT
DEFINED.
AMMONIUM
ERROR! CHLORIDE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! GUAIFENESIN
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROPSEUDOEPHEDRINE
R! BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! MENTOL

DEFINED.
ERROR ERYTHROPOIETIN
! BOOKMARK NOT
DEFINED.
IBANDRONIC
ERROR! ACID
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! GLUCANTIME
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! GLUTAMIC ACID
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! METHOTREXATE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERRO .MERCAPTOPURINE
R! BOOKMARK NOT
DEFINED.
NEOSTIGMIN
ERROR METHYLSULFATE
! BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! PEPZYM ®
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ALMITRINE &
ERROR! RAUBASINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
ERROR! CITICOLINE
BOOKMARK NOT
DEFINED.
CO-DERGOCRINE
ERROR! MESYLATE
BOOKMARK NOT

OCTREOTIDE ACETATE
ERRO..(SANDOSTATAN®)

R! BOOKMARK NOT
DEFINED.

د بلاربو ښځو د استطبایي او مضاد

استطبایي درملو لیست ERROR!

BOOKMARK NOT
DEFINED.

د حمل په دوران کې له درملو څخه د

استفادې گروپ بندي شوی جدول ۱۲

د روغتیا د نړۍ وال سازمان د اساسي

درملو خپور شوی لیست.....۵۷۴

د انګلیسي د الفبا توریو پراساس د

درملو فهرست.....۲۰۱

BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR! LIV 52®

BOOKMARK NOT
DEFINED.

ERROR!NAPHAZOLINE
BOOKMARK NOT

DEFINED.

ERROR! PHENYLEPHRINE
BOOKMARK NOT

DEFINED.

ERROR!CARBIMAZOLE
BOOKMARK NOT

DEFINED.

SODIUM

ERROR! CROMOGLYCATE
BOOKMARK NOT

DEFINED.

مقدمات

د څو اصطلاحاتو وضاحت

استطباب:

په طبابت کې د استفادې موارد، نښه او کارول، Indications د منلو، تطبیقولو او تجویزولو لپاره ټینګ او کره دلیل ته وایي او د استطباب کلیمې مترادف ګڼل کېږي.

د استطباب مضاد:

د استفادې منعه، د Contraindications کلیمې مترادف، د ناروغ یا درملو په وضعیت کې هر هغه عامل چې د درملو تجویز نامعقول ګرځوي.

جانبی عوارض:

نامطلوبه اغېزې یا جانبي عوارض Side Effects د هغو درملو له ناخواسته اغېزو څخه عبارت دي، چې د درملو له تطبیقولو وروسته شاید رامنځته شي، چې په ځینو مواردو کې سختې مضرې او خطرناکې دي، مګر یاد عوارض په دې معنا نه دي، چې عوارض ټولو هغو کسانو ته چې درمل کاروي، یوشان څرګندېږي، بلکې عوارض احتمالي دي، نه یقیني.

دوز

Dosage د یو ډول درملو د دقیقې اخیستل شوې اندازې هغه مقدار چې د ډاکټر او فارمسست له خوا ناروغ ته تجویز او توصیه کېږي. د ناروغ عمر، د ناروغ وزن، په یو ناروغ کې د ناروغۍ زیاتوالی، د ناروغ جنسیت، هغه محیط او جغرافیه چې ناروغ پکې ژوند کوي او ان د ناروغ نژاد او همداسې نور عوامل د درملو د مقدار په ټاکلو مستقیم اغېز لري. پر همدې بنسټ په طبابت کې یو مهم او اړین پېچلی اړخ، د ناروغانو د درملنې لپاره د دوا د مقدار ټاکل ګڼل کېږي.

په معمول ډول له خو فورمولونو څخه د درملو د مقدار د ټاکلو لپاره گټه اخیستل کېږي، چې دوه مشهورې نمونې يې دلته وړاندې کوو. د درملو مقدار په فني او مسلکي شکل د درمل اخیستونکي د بدن د وزن د کیلوگرام او په ځینو حالتونو کې د ناروغ د عمر پر بنسټ اندازه کېږي.

$$\text{د ماشوم ډوز} = \frac{\text{په کیلو گرام باندې د ماشوم وزن}}{v} \times X$$

د بېلگې په توگه: هغه درمل چې د لویانو لپاره يې ډوز ۷۵۰ ملي گرامه دی، د ۸ کیلوگرام وزن لرونکي ماشوم لپاره څومره ډوز ټاکل کېږي؟ د همدغه فورمول له مخې يې ټاکو.

$$\text{د ماشوم ډوز} = \frac{8 \text{ کیلو گرامه}}{v} \times X$$

د دغې پوښتنې ځواب به ۸۵.۷ ملي گرامه وي. د هغو ماشومانو د عمر پر بنسټ د دوا د ډوز ټاکلو فورمول چې د ۲ کلنۍ تر ۱۲ کلنۍ عمر ورو ترمنځ دي.

$$\text{د ماشوم ډوز} = \frac{\text{له ۲ کلنۍ تر ۱۲ کلنۍ د ماشوم عمر}}{12 + \text{د ماشوم عمر}} \times X$$

د بېلگې په توگه: هغه درمل چې د لویانو لپاره يې ډوز ۷۵۰ ملي گرامه دی، د ۳ کلن ماشوم لپاره يې ډوز څومره دی؟ د دغې پوښتنې ځواب به د پورتنی فورمول مطابق ۱۵۰ ملي گرامه وي.

د درملو متقابلې اغېزې:

د درملو تداخل Interactions، د درملو متقابلې اغېزې یا تداخل د یو بل په وړاندې د دوو یا څو دواگانو له اغېزو څخه عبارت دی، چې د دوا انتېي گونیست او ساینرجیزم پکې راځي. کله چې یوه ماده دا تمایل ولري، چې د بلې مادې کار یا ځانگړتیا خنثی کړي، انټاگونیست Antagonist ورته

ویل کېږي. ساینر جیزم Synergism یعنې مرسته یا سره ډیروالی له هغه عمل څخه عبارت دی، چې یوه دوا له بلې دوا سره یوځای داسې عمل یا اغېز وکړي، چې ټوله اغېزه یې د دواړو دواگانو له اغېزو څخه ډېره لوړه شي.

انتان:

عفونت یا انتان Infection، ککړتیا، په بدن باندې د پتوجن یا ناروغۍ راوړونکو موجوداتو لکه باکتریاوو، فنگسونو، پرازیتونو، میکروبونو او نورو ذره‌بیني موجوداتو یرغل.

عفونت د ناروغ یا لېږدوونکي په واسطه، د توخي، پرنجی له کبله په هوا کې د موجودو څاڅکو، یا تماس، بنسټولو یا جنسي اړیکې له لارې او د څارویو یا حشراتو، د خرابو خوړو د خوراک یا د خرابو څښاکو د څښلو په واسطه یا له عفوني مور څخه جنین ته د حاملګۍ په موده او د زېږون په وخت کې انتقال موندلای شي.

التهاب:

التهاب Inflammation آماس، هغې صدمې ته د بدن ځواب چې کېدای شي، حاد یا مزمن وي، التهاب کې درد، تودوالی، سوروالی، آماس او پړسوب راځي.

تعریفونه

فارمکولوژي:

له هغه علم څخه عبارت دی، چې په بیولوژیکي عملونو باندې د کیمیاوي موادو اغېزې څېړي او مطالعه کوي. په بل عبارت په مالیکولي او حجروي سطحه پریو بل باندې د درملو او ژوندي بدن د اغېزو په څرنگوالي باندې پوهېدلو ته فارمکولوژي وايي.

درمل Drug:

هغو باکيښته (د درملنې د فعالو موادو لرونکو)، خوندي او ارزانه موادو ته دوا وايي، چې د معالجې يا درملنې، مخنيوي او تشخيص په موخه په بدن د ډوز يا ټاکلي خوراک له مخې تطبيقېږي. د نړۍ وال روغتيايي سازمان WHO د تعريف له مخې، درمل له هغو فعالو کيمياوي موادو څخه عبارت دی، چې د فزيولوژيکو دندو د تعديل او د پتالوژيک حالت د بدلون په موخه تطبيقېږي.

فارمکودينامیک Pharmacodynamic :

د فارمکولوژۍ د علم يوه برخه ده، چې پر ژوندي بدن باندې د درمل پراخېزو تجربوي مطالعات چې د درمل د اغېز ميخانيکيت، د درملو اطراح، د درملو امتصاص او د درملو عوارض رانغاړي، ترسره کوي.

فارمکوټراپي Pharmacotherapy :

په درملو باندې درملنه، د ناروغيو په درملنه او د مرضي نښو او علايمو په بهبود کې د درملو او له فارمکودينامیک څخه د لاسته راغلو معلوماتو له تطبيق څخه عبارت دی.

فارمکوکينيتیک Pharmacokinetic :

د فارمکولوژۍ يوه بله برخه ده، چې په بدن کې د درملو خوځښت او دوران مطالعه کوي، او د درملو تطبيقول، جذب، استقلال، دفعه او اطراح پکې راځي.

د درملو سرچينې

د درملو سرچينې: د درملو محصولات له پينځو مهمو (نباتي، حيواني، معدني، مايکروارگانيزمونو او ترکيبې) سرچينو څخه ترلاسه کوي.

۱. نباتي سرچينې: په پخوا وختونو کې چې د فارمکولوژۍ علم پرمختګ کړی نه وو، طبي نباتاتو د دوايي د محصولاتو مهمه سرچينه جوړوله. اوسمهال د عضوي کيميا او د مختلفو اغېزناکو ترکيبي موادو د ترکيب زياتېدونکي پرمختګ او رشد سره د درملنې زيات عناصره په ترکيبي شکل جوړېږي، چې د فارمکولوژۍ او اقتصادي پلوه يې د نباتي او گياهي موادو ځای نيولی دی، سره له دې هم د طبي نباتاتو يوشمېر اغېزناکو موادو لکه: Digital، Morphine، Atropine خپل مقام په طبابت او درملنه کې ساتلی دی.

۲. حيواني سرچينې: يوشمېر معدود درمل د حيواناتو له مختلفو برخو څخه لاسته راځي، لکه Insulin، چې د خوګ، آس او پسه د پانقراس له غدې څخه لاسته راځي، يا د A او D وېتامينونه، د ودې او نمو هورمونونه، گونادوتيراپين او همداسې نور.

۳. معدني سرچينې: يوشمېر درمل معدني سرچينه لري، لکه: وسپنه، زينک، مالګه، پوتاشيم، مگنيزيم، انتيموني او نور.

۴. د مايکروارگانيزمونو سرچينې: مختلف انتبي بيوتيکونه له مايکروارگانيزمونو څخه لاسته راځي، لومړی وار پين سلين په ۱۹۴۹ز کال د فليمګ له خوا کشف شو، چې په تدريج سره نور زيات شمېر درمل له دغې سرچينې څخه رامنځته شول، چې له انتبي بيوتيکونو سربېره نور درمل هم پکې راځي، لکه انزايمونه او داسې نور.

۵. ترکيبي سرچينې: Synthetic يا مصنوعي، په نړۍ کې د اوسنيو دود درملو ستره برخه ترکيبي درمل دي، ان ځينې هغه درمل چې نباتي سرچينه لري، د کيمياګرو په واسطه په مصنوعي شکل تيارېږي، د کيمياوي بنسټ او فارمکولوژيک اغېز ترمنځ د تړاو مطالعه کيمياګرو ته دا فرصت ورکوي، ترڅو د کيمياوي بنسټ بدلون او تعديل سره داسې

مواد ترکیب کړي، چې ډېرې ډاډمنې فارمکولوژیکې اغېزې او ډېر لږ عوارض ولري، لکه: ډیوریتیکونه، کورتیزونونه، انټي بیوټیکونه او داسې نور.

د درملو نومونه

یوه دوا د کشف، تحقیق، ازمويلو او د منل شوو لابراتواري معایناتو له پړاوونو وروسته انسانانو ته د مصرف لپاره د درملو بازار ته وړاندې کېږي، چې زیاتره د درې نومونو لرونکې ده، کیمیاوي نوم، جنریک نوم او سوداګریز نوم.

کیمیاوي نوم: د درملو کیمیاوي نوم (Chemical Name) د درملو د کیمیاوي ترکیب او مالیکولي جوړښت دقیق وضعیت په ډاګه کوي، چې فني او مسلکي اړخ لري او د کیمیاګرو لپاره معنالرونکی دی. لکه: ان ۴- هایدروکسي فینایل استامید چې د استامینوفین یا پرستامول کیمیاوي نوم دی.

جنریک نوم: جنریک نوم (Generic Name) یا غیر اختصاصي نوم، د درملو د فارمکولوژۍ د ګروپ جوټوونکی دی او تر ډېره د درملو له کیمیاوي نوم څخه اخیستل شوی، مګر له هغه ډېر ساده دی.

سوداګریز نوم: د درملو سوداګریز نوم (Brand or Trade Name) یا ځانګړی نوم، زیاتره د درملو د کمپنیو له خوا ایښودل کېږي او په نوم لیکلو کې یې لومړني توري د انګلیسي غټه الفبا ده، چې د ® او کله کله د TM نښې لرونکې دي، لکه Betnovate® او Angised TM.

نوټ: په دې کتاب کې کله کله د دوا د سوداګریز نوم ترڅنګ د TM یا ® نښې کارول شوې دي، چې هېڅکله د تعریف او ستاینې موخه نه لري، بلکې یوازې د درملو د سوداګریز نوم ښکارندویه دي.

د درملو شکلونه او بڼې:

د درملو شکلونه د یوې دوا له مختلفو او بېلابېلو فورمونو څخه عبارت دي، چې له مختلفو لارو او طریقو څخه د گټې په موخه تیارېږي. د مثال په ډول پرستامول په مختلفو شکلونو لکه: د شربت، ټابلیټ، کپسول، امپول، انفیوژن، شیاف او بل شکل تولیدېدای شي. د درملو ځینې شکلونه په لاندې ډول دي.

زړقي درمل: د زړق وړ محلولونه هغه استریلي محلول دی، چې د درملو د یوې یا څو مادو لرونکی دی او د رگونو، عضلې او تحت الجلدې لارې، په ځینو حالتونو کې د خوراک، نخاع ته د داخلېدو، مفصلونو او زړه ته د داخلېدو له لارې تزریق او تطبیقېږي. د زړق وړ محلولونه د امپول او ویال په شکل او ډول، او کله کله د یو وار مصرفو پیچکاریو دننه تیارېږي، د زړقي درملو ځینې ډولونه د درملو د ډېر حجم له کبله (لکه اتروپین، آیرنډ کسټروز او نور...) د یو بل وریدي سلوشن لکه سوډیم کلوراید، ډکسټروز او نورو داخل کې رقیق او منحلېږي، بیا تزریقېږي. په معمول ډول زړقي درمل هغه مهال کارول کېږي، چې د درملو ډېر حجم ته اړتیا وي، یا په بېړنیو او مهمو پېښو کې.

الیکزرونه: د درملو له هایدرو الکولي خوږو شوو خوراکی محلولونو څخه عبارت دي. په الیکزرونو کې الکول د دوايي موادو د حلېدو لپاره کارول کېږي، چې په اوبو سره نه منحلېږي، یا لږ منحلېږي، په الیکزرونو کې د الکول اندازه د درملیزو موادو له مخې مختلفه ده.

انحلاونه او سپرې گانې: د درملو له هغه محصول څخه عبارت دی، چې د هغه اغېزناک درملیز مواد په ګازو کې منحل دي او د ګاز د فشار په واسطه اغېزناک مواد په چاپیریال کې خپریږي او انشاقی انحلاونه د استنشاق له لارې تنفسي سیستم ته دننه کېږي.

ټابلېټونه: ټابلېټ يا گولۍ د جامدو درملو يو شکل دی، چې له درمليزو پوډرو څخه په نچوړ شکل په استوانه يي، يا چپات او پلن شکل تيارېږي. که چېرې ټابلېټ بد خونده او بد شکله وي، مخ يې د يوې قندي ورقې په واسطه په مختلفو رنگونو سره پوښي، چې دغسې ټابلېټونه دراجي نوموي. د ټابلېټونو ځينې جوړونکي مواد ښايي د معدې په اسيدې محيط کې تجزيه شي، يا د معدې مخاط تخريب او تحريک کړي، چې په دې صورت کې ټابلېټونه د جلاتين يا کراتين استر سره پوښي، دغسې ټابلېټونه د معدې په محيط کې تجزيه او خلاصېږي نه، مگر د کولمو په قلوي محيط کې خلاص، تجزيه او جذبېږي، لکه د بيساکوډيل، شميورال فورت او داسې نور ټابلېټونه ... ځينې ټابلېټونه د تحت الساني گټې په موخه توليدېږي، چې زياتره په بېړنيو پېښو کې ترې گټه اخيستل کېږي، د دې ترڅنگ د ښې انزاييمونه د درملو اغېزناک مواد نه شي تخريبولای.

سسپنشنونه: له درمليز کرسټال يا پوډر څخه عبارت دی، چې د اوبو د ټاکلې اندازې له ورزياتولو وروسته تيارېږي او د گټې وړ گرځي.

شربتونه: د درمليزو اغېزناکو موادو، سواغ موادو، اوبو او د گټې وړ نورو مايعاتو له لرونکي رقيق يا غليظ محلول څخه عبارت دي.

شيافونه: شيافونه مخروطي شکله جوړښت لري، چې درمليز اغېزناک مواد په جلاتيني مادې پوښل کېږي او د يو هېواد د کلتوري وضعيت مطابق توليدېږي، چې مقعدي، مهبلي او واجني کارېدن لري.

کپسولونه: کپسولونه، پوډر يا درمليزه ماده کله کله له سواغ موادو سره يوځای يوې جلاتيني محفظه کې دننه پام وړ ځای ته د درمليزو موادو د لېږد په موخه، چې ځانگړی فارمکولوژيک وزن او ماليکولي ارزښت لري، توليدېږي.

کریمونه: کریمونه له مله مونو څخه ډېر غلیظ مایع درمل دي، چې زیاتره مخاطي، جلدي او موضعي کارېدن لري.

لوشنونه: لوشن یا محلولونه له هغو مایع درملو څخه عبارت دي، چې د محلل دننه حل، خپاره او تیت شوي دي او هر محلول خپل ځانگړي مشخصات لري.

ملهمونه: پمادونه له هغو درملیزو محصولاتو څخه عبارت دي، چې له کریمونو څخه ډېر مایع دي او اغېزناک مواد یې په غوړیو، سواغ موادو او اوبو کې منحل دي او موضعي گټه ترې اخیستل کېږي.

ساشي: Sachet له هغې یو وار مصرفه خلطې یا کڅوړې څخه عبارت دی، چې زیاتره مهال په طبابت کې د یو ډوز مصرفي مواد په ځان کې ځایوي او مختلف درملیز مواد لرلای شي، لکه د ماشومانو لپاره د موتلیکاسټ درملیز ساشي گان او آراس.

د درملو د تطبیق یا استفادې لاره او طریقه

دا چې د درملو اغېز د هغو د تطبیق په شکل او طریقي پورې تړاو لري، نو د درملو د تولید کمپنۍ او شرکتونه دا کوښښ او هڅه کوي، ترڅو د درملو د فارمکولوژیک اغېز له څېړنې او کتنې وروسته، هغه په ډېر غوره، ډېر اغېزناک او ډېر خوندي شکل تولید او بازار ته عرضه کړي، چې د تطبیق د لارې په ټاکلو کې د ډاکتر لپاره د درملو په ټاکنه کې پرازادۍ سربېره، د ناروغانو د منلو وړ هم وگرځي. په لنډ ډول د درملو د تطبیق پینځه لارې شتون لري، چې په لاندې ډول دي.

۱. فمي یا خوراکي: Enteral له دې لارې څخه د هاضمې د سیستم مختلفو برخو ته د درملو جذب ترسره کېږي.

۲. زرقی: Parenteral د زرقی درملو تزریق د رگونو، عضلې، تحت الجلدی، نخاعي، مفصلونو او زړه ته د داخلېدو له لارې ترسره کېږي، د

وریدي زرق لاره سره له دې چې مستقیمه لاره ده، خو یوه له خطرناکو طریقو څخه گڼل کېږي، په دغې طریقه کې په ډېر لږ وخت کې فارمکولوژیکي اغېزې راڅرگندېږي، پر همدې بنسټ باید په ورو شکل تطبیق شي، په ورید کې دننه د غلیظو، مکدرو، ناشفافو او غوړو درملو له زرق څخه باید ډډه وشي.

۳. ریوي: Pulmonary یا Respiratory انشاقی، د انشاق او تنفس په واسطه سږو ته دننه کېږي.

۴. موضعي: Topical د پوستکي په مخ باندې د سولېدو.

۵. معایي: Rectal زیات شیاف او اماله درمل د مقعد او مهبل له لارې تطبیقېږي، چې تر ډېره د ماشومانو، زړو کسانو، د کوما په حال کې ناروغانو او ښځو لپاره د گټې وړ دي.

د درملو د کارولو د وخت ارزښت

د دوا د کارولو ډول او وخت د ناروغیو د درملنې یو مهم اړخ دی، چې جدي پاملرنه باید ورته وشي، د دوا د کارولو غوره وخت معالج ډاکټر د ناروغ د شرایطو او ضوابطو په پام کې نیولو سره ټاکي، متخصصین د درملو د کارولو مناسب وخت داسې بیانوي.

د وینې د فشار د لوړېدو درمل

په معمول ډول د وینې فشار سهار مهال لوړ دی، پر همدې بنسټ د ورځې په اوږدو کې د وینې د فشار د تنظیمولو لپاره د وینې د لوړ فشار ضد درمل ښه دي، چې سهار وکارول شي. په بېړنیو پېښو کې د معالج ډاکټر د لارښوونې مطابق باید عمل وشي.

د معدې د ريفلکس درمل

د PPI درمل بڼه دي، چې له خوړو مخکې وکارول شي.

وسپنه لرونکي تقويتي درمل

د وسپنه لرونکو ټابلېټونو استفادې سره يوځای د مېوې يو گيلاس اوبه ډېر غوره څښاک دي، ویتامين C د وسپنې د جذب اندازه زیاتوي، هغه اسیدي محیط چې د مېوې اوبه یې د معدې په محیط کې رامنځته کوي، د وسپنې د ډېر جذب سبب ګرځي، له خوړو مخکې د وسپنه لرونکو ټابلېټونو استفاده په ځینو کسانو کې د زړه بدوالي او کانګو سبب ګرځي، په دې حال کې بڼه داده، چې دغه ټابلېټونه د خوړو په منځ کې وکارول شي.

مولتي ویتامينونه

په ورځنیو خوړو کې شته شحمیات او غوړي د دې سبب ګرځي، ترڅو په غوړو کې منحل ویتامينونه A, D, E, K بدن ته جذب شي، مولتي ویتامينونه د انرژۍ د تولید سبب ګرځي، پر همدې بنسټ بڼه داده، چې سهارې له سهارنۍ وروسته وکارول شي، که له انتې بیوټیک سره هممهاله، کلسیم او وسپنه لرونکي درمل او تایروئیدي درمل وکارول شي، د هاضمې په سیستم کې د هغو جذب له ستونزې سره مخامخ کېږي، په دغسې حالتونو کې درمل باید په فاصله وکارول شي.

د احتقان ضد، د پزې بندېدو او د موسمي حساسیت ضد درمل

د پزې د بندېدو او د موسمي حساسیتونو د نښو لکه د سترګو د خاړښت او پرنجې درمل بڼه ده، چې سهارې وکارول شي او د ورځې په اوږدو کې د سینوزیټ د له منځه تلو او د پزې د بندښت او احتقان سبب

گرځي، د دغو درملو له کارولو څخه په نیمه ورځ او نیمه شپه کې باید ډډه وشي، ځکه په شپه کې د بې خوبۍ سبب ګرځي.

د وینې د غوړوالي ضد درمل

ځیګر د شپې د خوب په مهال ډېر کلسترول تولیدوي، د شپې له خوړو وروسته د وینې د غوړوالي ضد درملو کارول دا مرسته کوي، چې ځیګر د وینې د کلسترول اندازه حفظ کړي.

نوټ:

ګریپ فروټ Grapefruit او اوبه یې د ځینو انټي بیوټیکونو او قلبي درملو په اغېزناکوالي کې د اختلال سبب ګرځي، چې هېڅکله له دغسې درملو سره یوځای باید ونه کارول شي.

انټي بیوټیکونه

Antibiotics

تعریف: انټي بیوټیک هغې مادې ته ویل کېږي، چې له یو مایکرو ارګانیزم څخه رامنځته یا مشتق شوې او نور مایکرو ارګانیزمونه تخریبوي، یا د هغو وده دروي، یا یې هم راکموي، پر همدې بنسټ انټي

بیوټیکونه پر باکتریاوو باندې د اغېز له پلوه په دوو مهمو ګروپونو
بکټریواستاتیک Bacteriostatic (د باکتریا د ودې او نمو
د روونکې)
او بکټریسیدل Bactericidal (د باکتریا وژونکې) باندې وېشل
کېږي.

د انتي بیوټیکونو د کارولو په اړه ملاحظات

- انتي بیوټیکونه له باکتریاوي، پرازیتي او فنگسي ارګانیزمونو
څخه د رامنځته شوو انتاناتو د درملنې لپاره کارول کېږي، چې له
هغو سره حساس دي.
وسیع الساحه انتي بیوټیکونه یا (براد اسپکټرم Broad
spectrum انتي بیوټیک) په بدن کې د بې ضرره ارګانیزمونو د یو
یا څو ګروپونو تخریبولو سره شاید د هغو د طبیعي میکروبي
پوښښ د بدلون سبب شي او له دې مخې شاید په بدن کې له
مقاومو ارګانیزمونو څخه د رامنځته شوو انتاناتو شاهد واوسو،
همدارنگه شاید د هغو مایکروارګانیزمونو په وړاندې مقاومت
ولیدل شي، چې د انتي بیوټیکونو نیمګړې ډوز سره تر درملنې
لاندې نیول شوي دي.
- له انتي بیوټیکونو څخه د کوچنیو او ناچیزو انتاناتو په وړاندې
چې د درملو له مرستې پرته له منځه ځي، باید ګټه وانه خيستل
شي.
- په اوسني عصر کې په ځانګړي ډول زموږ په هېواد کې، د درملو
ډېره کارونه انتي بیوټیکونه جوړوي او انتي بیوټیکونه د
ناروغانو د رغېدنې او بهېدو په برخه کې ارزښتناک او مهم نقش
لوبوي، له بلې خوا انتي بیوټیکونه هغه مهم درمل دي، چې د

بېخايه کارونې وړ گرځي.

- د انتبي بيوتيکونو بېخايه کارونه په ناروغ کې ميکروبي مقاومت رامنځته کوي، په دغه حالت کې هغه ميکروبونه چې په معمولي انتبي بيوتيکونو مقاوم گرځي، سرراپورته کوي او د هغه نوي انتبي بيوتيک توليد ته جدي اړتيا ويني، چې ميکروبي مقاومت مات کړي.
- د انتبي بيوتيک د کارونې په وخت کې کوربه عوامل لکه عمر، جنس، جنيتيکي اختلالات (د G6PD نشتون)، بلاربښت او د ځيگر او پوښتورگو فعاليت بايد په پام کې نيول شوی وي.
- په انتبي بيوتيکونو سره د درملنې د وخت موده بايد په بشپړه کچه په پام کې ونيول شي، پر همدې بنسټ انتبي بيوتيکونو سره د درملنې د سريري نښو له منځه تلو وروسته هم بايد د لنډې مودې لپاره دوام پيدا کړي، ترڅو د ناروغۍ د راگرځېدو تصور له منځه لاړ شي، په معمول ډول له ۱۰ تر ۱۴ ورځو پورې په پرله پسې ډول.
- د انتبي بيوتيکونو د تطبيق لاره بايد په کره او سم ډول غوره شي، زرخي طريقه تر ډېره پورې په حاد، سخت او ترينګلي حالت کې په پام کې نيول کېږي، حال دا چې د انتبي بيوتيکونو فمي طريقه د ميکروبي يرغلونو په لومړنيو او منځنيو حالتونو کې په پام کې نيول کېږي، د يادونې وړ ده، چې د ځينو انتبي بيوتيکونو لکه کوټري موکسازول، ميترونيدازول او کلورامفينيکول د خولې له لارې کارونه د زرقولو معادل اغېز لري.
- د دوو يا څو انتبي بيوتيکونو هممهاله کارونه يوازې په ځينو ځانګړو حالتونو کې توصيه کېږي، چې د اغېز د ميکانيزم، د

درملو د تداخل او د متقابلو اغېزو د سمې مطالعې او پوهېدنې اړتیا پېښوي.

- د انټي بیوټیک کارونه د بدن د میکروب د طبعي چتر د له منځه تلو سبب ګرځي، طبعي میکروبي چتر په عادي حالت کې د پتوجن او ناروغۍ زېږوونکو میکروبونو د ودې خنډ ګرځي، په دغه حالت کې د انټي بیوټیک کاروونکي، د ډېرو انتاني ناروغيو په وړاندې حساس او کمزوري کېږي.
- انټي بیوټیکونه د باکټریا ضد دي او پروایرسونو باندې هېڅ اغېز نه لري.
- د امکان په صورت کې باید، د درملنې لپاره د انټي بیوټیکونو له پیل څخه مخکې د باکټریاوي پتوجن عامل وپېژندل شي او بیا هغه انټي بیوټیک چې ورسره حساس دی، وټاکل شي.
- له یو ځانګړي پتوجن ارګانیزم څخه د رامنځته شوي حساسیت د درملنې لپاره د څو انټي بیوټیکونو کارول د درملنې معقوله لاره نه ده.
- د انټي بیوټیکونو د کارولو طریقه او موده د ناروغۍ په ډول او د ناروغ په وضعیت پورې تړاو لري، چې د انټي بیوټیکونو د مقدار ټاکلو، د کارولو د مودې او د کارونې د طریقي په اړه باید په خپلسري ډول عمل ونه شي.

د انټي بیوټیکونو د اغېزو له مخې د هغو وېشنه

۱. هغه انټي بیوټیکونه چې د مثبت ګرام د ارګانیزمونو په وړاندې ډېر فعال دي، دا دي: پین سیلینونه، کلینډیمایسین، کلوکراسیلین، اریټرومایسین، فلوکراسیلین، ونکومایسین.
۲. هغه انټي بیوټیکونه چې د منفي ګرام د ارګانیزمونو په وړاندې ډېر فعال دي، دا دي: امیکاسین، جنتامایسین، کینامایسین، توبرامایسین،

ټيکار سيلين.

۳. هغه انتي بيوتيکونه چې د مثبت گرام او منفي گرام د ارگانيزمونو په وړاندې ډېر فعال دي، دا دي: اموکسي سيلې، امپي سيلين، بکميپي سيلين، کاربني سيلين، کارفسيلين، سيفالوسپورينونه، کلورامفينيکول، سيکلا سيلين، امپينم، نئومايسين، تتراسکليرونه.

۴. هغه انتي بيوتيکونه چې د توبرکلوز ناروغۍ په وړاندې کارول کېږي، دا دي: کپرومايسين، سيکلوسيرين، ريفامپين، استريپتومايسين او ځينې نور.

د حمل په دوران کې له درملو څخه د استفادې گروپ بندي شوی جدول

په دغه گروپ بندي کې، درمل په پنځو مستقلو گروپونو ویشل کېږي. د حمل په دوران کې د A گروپ درملو کارول مصئون او بې خطر دي، او د X گروپ درمل د حمل په دوران کې د استطباب مضاد يا مطلقاً ممنوع دي.

د حمل په دوران کې د A گروپ د درملو لیست:

د حمل په وخت کې د A گروپ درملو په هکله په کافي اندازه مطالعات او څېړنې په بلارېو ښځو کې ترسره شوي، او په درې لمړنيو مياشتو کې يې جنين ته کوم گواښ او خطر ندی ښودلی. او د حمل په پاتې موده کې هم د دغه گروپ د درملو د مصرف پر مهال د گواښونو او خطرونو شواهد شتون نلري.

د حمل په دوران کې د B گروپ د درملو لیست:

د حمل په دوران کې د B گروپ درملو په اړه په حيواناتو کې څېړنو جنين ته کوم گواښ ندی ښودلی، خو په حاملو ښځو کې کافي څېړنې او مطالعات ندي ترسره شوي، يا دا چې حيواناتو کې څېړنو جنين ته جانيي عوارض په ډاگه کړي ولې په حاملو ښځو کې کافي څېړنو جنين ته تر درې

لومړیو میاشتو کوم ګواښ او خطر ندي ښودلی. او د حمل په پاتې موده کې د دغه ګروپ د درملو د مصرف پر مهال د ګواښونو او خطرونو شواهد هم شتون نلري.

د حمل په دوران کې د C ګروپ درملو لیست:

د حمل په دوران کې د C ګروپ درملو په اړه په حیواناتو کې ترسره شویو څېړنو په ډاګه کړې چې د C ګروپ درمل پر جنین باندې جانبي اثرات پرېباسي، ولې د انسانانو په هکله کافي مطالعات په لاس کې نشته. خو بیا هم په حاملو ښځو کې د دغه درملو ګټه ښايي تر احتمالي ګواښونو زیاته وي. او یا هم په حیواناتو او ښځو کې هیڅ څېړنه او کافي مطالعات ندي ترسره شوي.

د حمل په دوران کې د D ګروپ درملو لیست:

د حمل په دوران کې د D ګروپ درملو په هکله جنین ته د ګواښ او خطر شواهد شتون لري، خو په ځینې ځانګړیو شرایطو کې ښايي له درملو نه استفاده د هغوی د ګواښونو سره سره اجتناب ناپذیره وي، او د درملو د ګټو په مقابل کې د هغوی احتمالي ګواښونه هم په غاړه واخیستل شي.

د حمل په دوران کې د X ګروپ درملو لیست:

د حمل په دوران کې د X ګروپ درملو په هکله مطالعاتو او څېړنو انسانانو او حیواناتو کې جنیني اختلالات او ناوړه اغیزې په ډاګه کړي، یا یې د جانبي عوارضو راپور ورکړی، چې جنین کې د ګواښونو د رامنځته کېدو لامل ګرځي. نو دغو ګواښونو او خطرونو ته په پام سره په ښکاره توګه له دغو درملو نه استفاده بنده او ممنوع ده، ځکه نو د دغه ګروپ درمل په غوڅ ډول د استېطاب مضاد دي.

نوټه: که ستاسې درمل په دغه لیست او گروپونو کې شامل نه وي، هېڅکله د حمل په دوران کې د مصئون کېدلو معنا نلري، بلکې باید د درملو د مصئونیت په هکله له ډاکټر او یا فارمسټ نه پوښتنه وشي.

X	D	C	B	A	Drug Name
		✓			ABCIXIMAB
		✓			ACA مشهور په دوه رنگي ټابلیټ
		✓			ACAMPROSATE
			✓		ACARBOSE
			✓		ACETAMINOPHEN
		✓			ACETAZOLAMIDE
		✓			ACETYLCHOLINE
			✓		ACETYLCYSTEINE
			✓		ACICLOVIR
✓					ACITRETIN
		✓			ACTIVATED PROTHROMBIN COMPLEX
			✓		ADALIMUMAB
		✓			ADAPALENE
		✓			ADEFOVIR
		✓			ADENOSIN
		✓			ALBENDAZOLE
		✓			ALBUMIN
		✓			ALEMTUZUMAB
		✓			ALENDRONATE
	۱*	✓			ALFENTANIL
		✓			ALLOPURINOL
	✓				ALPRAZOLAM

د بڼه بنسټ د استطبایي او مضاد استطبایي درملو لیست // ۱۹

X	D	C	B	A	Drug Name
		✓			ALTEPLASE
		✓			ALUMINIUM HYDROXIDE
		✓			ALUMINIUM MG
		✓			ALUMINIUM MGS
		✓			AMANTADINE
		✓			AMBENONIUM
		✓			AMIKACIN
	۲*		✓		AMILORIDE HYDROCHLOROTHIZIDE
		✓			AMINOCAPROIC ACID
	✓				AMINOGLUTETHIMIDE
		✓			AMINOGLYCOSIDES
		✓			AMINOPHYLLINE
					AMINOSALICYLATE
	✓				AMIODARONE
		✓			AMITRIPTYLINE
		✓			AMLODIPINE
			✓		AMMONIUM CHLORIDE
			✓		AMOXICILLIN
			✓		AMPHOTERICIN-B
			✓		AMPICILLIN
			✓		AMPICILLIN+SULBACTAM
		✓			AMYLNITRITE
		✓			ANAGRELIDE
		✓			ANTI D IMMUNE GLOBULIN
			✓		ANTI THYMOCYTE GLOBULIN
		✓			ANTHEMORRHOID
		✓			ANTIHISTAMINE DECONGESTANT

X	D	C	B	A	Drug Name
		✓			ANTISCORPIONS VENUM SERUM
		✓			ANTISNAKE VENUM SERUM
		✓			APOMORPHINE
			✓		APREPITANT
			✓		APROTININ
			✓		ARGININE
		✓			ARIPIPERAZOLE
	✓				ARSENIC TRIOXIDE
		✓			ARTEMETHER
		✓			ARTICAINE
		✓			ARTIFICIAL SALIVA
			✓		ARTIFICIAL TEARS
		✓			ASA
		✓			ASPARAGINASE
	✓				ASPIRIN
	✓				ATENOLOL
		✓			ATOMOXETIN
	✓				ATORVASTATIN
		✓			ATOVAQONE+PROGUANIL
		✓			+ATOVAQUONE CHLOROGUANIDE
		✓			ATRACURIUM
		✓			ATROPINE
	✓				AZATHIOPRINE
			✓		AZELAIC ACID
		✓			AZELASTINE
			✓		AZITHROMYCIN
		✓			BACITRACIN
		✓			BACLOFEN

د بلارېو بنځو د استطبایي او مضاد استطبایي درملو لیست // ۲۱

X	D	C	B	A	Drug Name
			✓		BALANCED SALT SOLUTION
		✓			BALANCED SALT SOLUTION+GLUTATHION
		✓			BCG VACCINE
		✓			BECLOMETHASONE
	✓				BELLADONNA PB
		✓			BENZOCAINE
		✓			BENZOYL PEROXIDE
		✓			BENZTROPINE
		✓			BENZYDAMINE
		✓			BENZYL BENZOATE
		✓			BEPHENIUM
		✓			BERACTANT
		✓			BETAHISTINE
	۳*	✓			BETAMETHASONE
	۳*	✓			BETAXOLOL
		✓			BETHANECHOL
		✓			BEVACIZUMAB
✓					BICALUTAMIDE
		✓			BIMATOPROST
		✓			BIPERIDEN
		✓			BISACODYL
		✓			BISMUTH SUBCITRATE
	✓				BLEOMYCIN
	✓				BORTEZOMIB
					BOTULINUM A TOXIN
		✓			BOTULISM ANTITOXIN A+B+E
			✓		BRIMONIDINE
		✓			BRINZOLAMIDE

X	D	C	B	A	Drug Name
			✓		BROMHEXINE
		✓			BROMOCRIPTINE
		✓			BUDESONIDE
		✓			BUPIVACAINE
		✓			BUPRENORPHINE
					BUPROPION
			✓		BURN OINTMENT
			✓		BUSPIRONE
	✓				BUSULFAN
			✓		CABERGOLINE
			✓		CALAMINE
		✓			CALCIPOTRIOL
		✓			CALCITONIN
		✓			CALCIUM GLUCONATE
	✓				CAPECITABINE
		✓			CAPREOMYCIN
	۱ *	✓			CAPTOPRIL
	✓				CARBAMAZEPINE
	✓				CARBOPLATIN
		✓			CARBOPROST
		✓			CARGLUMIC ACID
	✓				CARMUSTINE
			✓		CARNITINE
	ξ *	✓			CARVEDILOL
		✓			CASPOFUNGIN
			✓		CEFALEXIN
			✓		CEFAZOLIN
			✓		CEFEPIME
			✓		CEFIXIME
			✓		CEFOTAXIME

د بڼه بنځو د استطبایي او مضاد استطبایي درملو لیست // ۲۳

X	D	C	B	A	Drug Name
			✓		CEFTAZIDIME
			✓		CEFTIZOXIME
			✓		CEFTRIAZONE
			✓		CEFUROXIME
	۵*	✓			CELECOXIB
			✓		CEPHALOTHIN
			✓		CETIRIZINE
		✓			+CETIRIZINE PSEUDOEPHEDRINE
✓					CETRORELIX
		✓			CETUXIMAB
				✓	CHARCOAL ACTIVATED
		✓			CHLORAL HYDRATE
	✓				CHLORAMBUCIL
		✓			CHLORAMPHENICOL
	✓				CHLORDIAZEPOXIDE
			✓		CHLORHEXIDINE
✓					+CHLORMADINONE ETHINYL ESTRADIOL
	✓				CHLORMETHINE (NITROGEN (MUSTARD
		✓			CHLOROQUINE
			✓		CHLORPHENIRAMINE
		✓			CHLORPROMAZINE
		✓			CHLORPROPAMIDE
	۱*		✓		CHLORTHALIDONE
			✓		CHOLESTYRAMINE
✓					CHORIONIC (GONADOTROPHIN (HCG
		✓			CICLOSPORIN
			✓		CIMETIDINE

X	D	C	B	A	Drug Name
		✓			CINACALCET
		✓			CINNARIZINE
		✓			CIPROFLOXACIN
			✓		CISATRACURIUM
	✓				CISPLATIN
		✓			CITALOPRAM
		✓			CITICOLINE
	✓				CLADRIBINE
		✓			CLARYTHROMYCIN
			✓		CLEMASTINE
	✓				+CLIDINIUM CHLORDIAZEPOXIDE
			✓		CLINDAMYCIN
		✓			CLINDAMYCIN+TRETINOIN
	✓				CLOBAZAM
	۳*	✓			CLOBETASOL
		✓			CLOBUTINOL
		✓			CLOFAZIMINE
		✓			CLOFIBRATE
✓					CLOMIPHEN
		✓			CLOMIPRAMINE
	✓				CLONAZEPAM
		✓			CLONIDINE
			✓		CLOPIDOGREL
			✓		CLOTRIMAZOLE
		✓			+CLOTRIMAZOLE BETAMETHASONE
			✓		CLOXACILLIN
			✓		CLOZAPINE
		✓			COAL TAR

د بڼه بنځو د استطبایي او مضاد استطبایي درملو لیست // ۲۵

X	D	C	B	A	Drug Name
			✓		CO-AMOXICLAV
	٦*	✓			CODEINE
	✓				COLCHICINE
		✓			COLONY STIMULATING FACTORS
✓					CONJUGATED ESTROGENS
✓					CONTRACEPTIVE DE
✓					CONTRACEPTIVE HD
✓					CONTRACEPTIVE LD
✓					CONTRACEPTIVE TRIPHASIC
		✓			CORTICOTROPHIN
		✓			CO-TRIMOXAZOLE
			✓		CROMOLYN
		✓			CROTAMITON
		✓			CYCLOPENTOLATE
	✓				CYCLOPHOSPHAMIDE
		✓			CYCLOSERINE
			✓		CYPROHEPTADINE
✓					CYPROTERONE
✓					CYPROTERONE COMPOUND
		✓			CYSTEAMINE
	✓				CYTARABINE
		✓			DABIGATRAN
		✓			DACARBAZINE
		✓			DACLIZUMAB
		✓			DACTINOMYCIN
			✓		DALTEPARIN
			✓		DANAPAROID

X	D	C	B	A	Drug Name
✓					DANAZOLE
		✓			DANTROLENE
		✓			DAPSONE
	✓				DAUNORUBICIN
		✓			DEFERASIROX
	✓				DEFERIPRONE
		✓			DEFEROXAMINE
		✓			DEHYDROEMETINE
		✓			DESIPRAMINE
			✓		DESMOPRESSIN
✓					DESOGESTREL
		✓			DESONIDE
	۳*	✓			DESOXYCORTICOSTERONE
	۳*	✓			DEXAMETHAZONE
		✓			DEXMEDETOMIDINE
				✓	DEXPANTHENOL
		✓			DEXTRAN
		✓			DEXTROAMPHETAMINE
		✓			DEXTROMETHORPHAN
	✓				DIAZEPAM
		✓			DIAZOXIDE
	۵*	✓			DICLOFENAC
			✓		DICYCLOMINE
			✓		DIDANOZINE
✓					DIENOGEST
✓					DIENOGEST+ETHINYL ESTRADIOL
	✓				DIETHYLCARBAMAZINE
		✓			DIGESTIVE
		✓			DIGOXIN

د بڼو بنځود استطبایي او مضاد استطبایي درملو لیست // ۲۷

X	D	C	B	A	Drug Name
		✓			DIGOXIN SPECIFIC ANTIBODY
✓					DIHYDROERGOTAMINE
✓					DIHYDROERGOTOXIN
		✓			DILOXANIDE
		✓			DILTIAZEM
			✓		DIMENHYDRINATE
		✓			DIMERCAPROL
		✓			DIMETHICON
		✓			DIMETHYL FUMARATE
		✓			DIMETHYL SULFOXIDE
✓					DINESTROL
			✓		DIPHENHYDRAMINE
			✓		DIPHENHYDRAMINE COMPOUND
		✓			+DIPHENOXYLATE ATROPINE
		✓			DIPHTERIA ANTITOXIN
		✓			DIPHTERIA+TETANUS +TOXOID+PERTUSSIS HAEMOPHILUS +INFLUENZA TYPE B HEPATITIS B VACCINE
		✓			+ D I P H T E R I A T E T A N U S TOXOIDS
		✓			DIPHTERIA+TETANUS TOXOIDS+PERTUSSIS (VACCINE (DTP
		✓			DIPYRIDAMOLE
		✓			DISOPYRAMIDE
		✓			DISULFIRAM
		✓			DITHRANOL

X	D	C	B	A	Drug Name
			✓		DOBUTAMINE
	✓				DOCETAXEL
		✓			DOCUSATE+ SORBITOL
		✓			DOMPERIDONE
		✓			DONEPEZIL
		✓			DOPAMINE
		✓			DORZOLAMIDE
		✓			DORZOLAMIDE+TIMOLOL
			✓		DOXAPRAM
		✓			DOXEPIN
	✓				DOXORUBICIN
	✓				DOXYCYCLINE
		✓			DROPERIDOL
✓					DROSPIRENONE+ETHINYL ESTRADIOL
		✓			DULOXETINE
✓					DYDROGESTERONE
		✓			ECHOTHIOPHATE
			✓		EDETATE CALCIUM DISODIUM
		✓			EDETATE DICOBALT
		✓			EDETATE DISODIUM
		✓			EDROPHONIUM
	✓				EFAVIRENZ
		✓			EFLORNITINE
	ξ *	✓			ENALAPRIL
			✓		ENFLURANE
			✓		ENOXAPARIN
		✓			EPHEDRINE
		✓			EPINEPHRINE

د بڼه بنځو د استطبایي او مضاد استطبایي درملو لیست // ۲۹

X	D	C	B	A	Drug Name
	✓				EPIRUBICIN
			✓		EPLERENONE
	✕ *	✓			EPROSARTAN
			✓		EPTIFIBATIDE
✓					ERGOTAMINE
	✓				ERLOTINIB
			✓		ERYTHROMYCIN
		✓			ERYTHROPOIETIN
		✓			ESCITALOPRAME
		✓			ESMOLOL
			✓		ESOMEPRAZOLE
✓					ESTRADIOL
✓					ESTRAMUSTINE
			✓		ETANERCEPT
			✓		ETHACRYNIC ACID
			✓		ETHAMBUTOL
		✓			ETHAMBUTOL-IPR
✓					ETHINYL ESTRADIOL
	✓				ETHIODIZED OIL
		✓			ETHIONAMIDE
		✓			ETHOSUXIMIDE
		✓			ETIDRONATE
		✓			ETOMIDATE
	✓				ETOPOSIDE
		✓			EVEROLIMUS
	✓				EXEMESTANE
		✓			EXPECTORANT
		✓			EZETIMIBE
		✓			FACTOR IX
		✓			FACTOR VIIA

X	D	C	B	A	Drug Name
		✓			FACTOR VIII
		✓			FACTOR XIII
			✓		FAMOTIDINE
		✓			FEBUXOSTAT
		✓			FENOFIBRATE
	٦*	✓			FENTANYL
		✓			FERRIC OXIDE SACCHARATED
		✓			FEXOFENADINE
			✓		FIBRINOGEN
		✓			FIBRINOLYSIN
		✓			FILGRASTIM
✓					FINASTERIDE
		✓			FINGOLIMOD
		✓			FLECAINLDE
		✓			FLUCONAZOLE
		✓			FLUCYTOSINE
	✓				FLUDARABINE
		✓			FLUDROCORTISONE
		✓			FLUMAZENIL
		✓			FLUOCINOLONE
			✓		FLUORESCEIN
				✓	FLUORIDE
		✓			FLUOROMETHOLONE
	✓				FLUOROURACIL
		✓			FLUOXETINE
		✓			FLUPENTHIXOL
		✓			FLUPHENAZINE
✓					FLURAZEPAM
	✓				FLUTAMIDE

د بلارېو بنځود استطبایي او مضاد استطبایي درملو لیست // ۳۱

X	D	C	B	A	Drug Name
		✓			FLUTICASONE
		✓			FLUVOXAMINE
✓					FOLLITROPIN
		✓			FOMEPIZOLE
		✓			FORMOTEROL
✓					FOSFESTROL
		✓			FURAZOLIDONE
		✓			FUROSEMIDE
		✓			GABAPENTINE
		✓			GADODIAMIDE
		✓			GADOPENTETATE
			✓		GALANTAMINE
		✓			GANCICLOVIR
✓					GANIRELIX
		✓			GASEOUS GANGERENE ANTITOXIN
	✓				GEFITINIB
		✓			GELATIN MODIFIED
	✓				GEMCITABINE
		✓			GEMFIBROZIL
		✓			GEMIFLOXACIN
		✓			GENTAMICIN
	✓				GENTIAN VIOLET
✓					GESTONORONE
			✓		GLATIRAMER
		✓			GLIBENCLAMIDE
		✓			GLICLAZIDE
			✓		GLUCAGON
		✓			GLYCERIN
		✓			GLYCINE

X	D	C	B	A	Drug Name
			✓		GLYCOPYRRONIUM
		✓			GOLD SODIUM THIOMALATE
			✓		GONADORELIN
✓					GOSERELIN
			✓		GRANISETRON
		✓			GRISEOFULVIN
		✓			GUAIFENESIN
		✓			HALOPERIDOL
		✓			HALOTHANE
			✓		HEMODIALYSIS CONCENTRATED
		✓			HEPARIN
		✓			HEPATITIS B IMMUNE GLOBULIN
		✓			HEPATITIS B VACCINE
	✓				HEXAMETHYLMELAMINE
		✓			HOMATROPINE
			✓		HUMAN PAPILLOMA VIRUS VACCINE
		✓			HYDRALAZINE
	۶*		✓		HYDROCHLOROTHIAZIDE
		✓			HYDROCORTISONE
		✓			+HYDROCORTISONE ACETIC ACID
		✓			HYDROMORPHONE
		✓			HYDROQUINONE
	✓				HYDROXYPROGESTRONE
	✓				HYDROXYUREA
		✓			HYDROXYZINE
		✓			HYOSCINE

د بـلـاړو بـڼـو د اسـتـطـبـاـيـي او مـضـاد اسـتـطـبـاـيـي درملو لـيـسـت // ۳۳

X	D	C	B	A	Drug Name
	۵*		✓		IBUPROFEN
	✓				IDARUBICIN
		✓			IDOXURIDINE
	✓				IFOSFAMIDE
	✓				IMATINIB
		✓			IMIGLUCERASE
		✓			IMIPENEM+CILASTATIN
	✓				IMIPRAMINE
		✓			IMIQUIMOD
		✓			IMMUNE GLOBULIN (INTRAMUSCULAR (IGIM
		✓			INACTIVATED POLIOVIRUS VACCINE (IPV)
			✓		INDAPAMIDE
		✓			INDOCYANINE GREEN
	۸*		✓		INDOMETHACIN
			✓		INFLIXIMAB
		✓			INFLUENZA VACCINE (KILLED)
			✓		INSULIN
		✓			INTERFERONS
		✓			INTRAVENOUS IMMUNE GLOBULINE
			✓		IODIXANOL
		✓			IDOQUINOL
			✓		IOHEXOL
			✓		IOHEXOL
	✓				IOPANOIC ACID
			✓		IOPROMIDE
		✓			IPECAC

X	D	C	B	A	Drug Name
			✓		IPRATROPIUM
		✓			+IPRATROPIUM SALBUTAMOL
	✓				IRINOTECAN
		✓			IRON DEXTRAN
			✓		IRON SUCROSE
				✓	IRON+FOLIC ACID
		✓			ISOCARBOXAZID
		✓			ISOFLURANE
		✓			ISONIAZID
		✓			+ISONIAZID +PYRAZINAMIDE RIFAMPIN
		✓			ISONIAZID+RIFAMPIN
		✓			ISOPROTERENOL
		✓			ISOSORBIDE
✓					ISOTRETINOLN
		✓			ISOXSUPRINE
		✓			ITRACONAZOLE
			✓		KETAMINE
		✓			KETOCONAZOLE
		✓			KETOROLAC
		✓			KETOTIFEN
		✓			LABETALOL
			✓		LACTULOSE
		✓			LAMIVUDINE
		✓			LAMOTRIGINE
		✓			LANREOTIDE
			✓		LANSOPRAZOLE
		✓			LATANOPROST
✓					LENALIDOMIDE

د بڼه بنسټ د استطبایي او مضاد استطبایي درملو لیست // ۳۵

X	D	C	B	A	Drug Name
	✓				LETROZOLE
		✓			LEUCOVORIN
✓					LEUPRORELIN
		✓			LEVAMISOL
		✓			LEVETIRACETAM
			✓		LEVOCETIRIZINE
		✓			LEVODOPA
		✓			LEVOFLOXACIN
✓					LEVONORGESTREL
				✓	LEVOTHYROXINE
			✓		LIDOCAINE
		✓			LINDANE
		✓			LINEZOLID
				✓	LIOTHYRONINE
		✓			LIPID INFUSION
		✓			LIRAGLUTIDE
	ξ *	✓			LISINOPRIL
	✓				LITHIUM CARBONATE
	✓				LOMUSTINE
			✓		LOPERAMIDE
		✓			LOPINAVIR+RITONAVIR
			✓		LORATADINE
		✓			+LORATADINE PSEUDOEPHEDRINE
	✓				LORAZEPAM
	ξ *	✓			LOSARTAN
		✓			LOTEPREDNOL
✓					LOVASTATIN
✓					LUTROPIN ALFA
	✓				LYNESTRENOL

X	D	C	B	A	Drug Name
		✓			MAFENIDE
		✓			MAGNESIUM HYDROXIDE
		✓			MAGNESIUM OXIDE
			✓		MAGNESIUM SULFATE
		✓			MANNITOL
			✓		MAPROTILINE
		✓			MEASLES IMMUNE GLOBULIN
		✓			MEASLES VACCINE
		✓			+MEASLES+MUMPS (RUBELLA VACCINE(MMR
		✓			MEASLES+RUBELLA VACCINE
		✓			MEBENDAZOLE
		✓			MEBEVERINE
		✓			MEDROXYPROGESTERONE
	o*	✓			MEFENAMIC ACID
		✓			MEFLOQUINE
✓					MEGESTROL
		✓			MEGLUMINE ANTIMONATE
	✓				MEGLUMINE COMPOUND
		✓			MELOXICAM
	✓				MELPHALAN
			✓		MEMANTINE
		✓			(MENINGOCOCCAL (A+C VACCINE
✓					MENOTROPINS
o*	✓				MENTHOL SALICYLATE
		✓			MEPIVACAINE

د بڼه څو د استطبایي او مضاد استطبایي درملو لیست // ۳۷

X	D	C	B	A	Drug Name
		✓			MEQULNOL
	✓				MERCAPTOPURINE
			✓		MEROPENEM
			✓		MESALAZINE
			✓		MESNA
		✓			METAPROTERENOL
			✓		METFORMIN
		✓			+METFORMIN GLIBRNCCLAMIDE
		✓			+METFORMIN PIOGLITAZONE
		✓			METHACHOLINE
	✓*		✓		METHADONE
	✓				METHIMAZOLE
		✓			METHOCARBAMOLE
✓					METHOTREXATE
		✓			METHOXSALEN
	○*	✓			METHYL SALICYLATE
		✓			METHYLDOPA
		✓			METHYLENE BLUE
		✓			METHYLERGONOVINE
		✓			METHYLPHENIDATE
	ξ*	✓			METHYLPREDNISOLONE
✓					METHYLTESTTOSTERONE
			✓		METOCLOPRAMIDE
	ξ*	✓			METOPROLOL
			✓		METRONIDAZOLE
		✓			METYRAPONE
		✓			MEXILETINE
		✓			MICONAZOLE

X	D	C	B	A	Drug Name
	✓				MIDAZOLAM
		✓			MIDODRINE
		✓			MILRINONE
		✓			MINOXIDIL
✓					MISOPROSTOL
	✓				MITOMYCIN
		✓			MITOTANE
	✓				MITOXANTRONE
		✓			MIVACURIUM
		✓			MOCLOBEMIDE
		✓			MODAFINIL
		✓			MOLGRAMOSTIM
		✓			MOMETASONE
		✓			MONOBENZONE
			✓		MONTELUKAST
	۹*	✓			MORPHINE
		✓			MOXIFLOXACIN
		✓			MUMPS VIRUS VACCINE
			✓		MUPIROCIN
		✓			MYCOPHENOLATE
			✓		NAFCILLIN
		✓			NALIDIXIC ACID
			✓		NALOXONE
		✓			NALTREXONE
✓					NANDROLONE
		✓			NAPHAZOLINE
	۳*				NAPROXEN
		✓			NATALIZUMAB
		✓			NATAMYCIN
			✓		NELFINAVIR

د بڼه بنسټ او مستطبي او مضاد استطبي درملو لیست // ۳۹

X	D	C	B	A	Drug Name
		✓			NEOMYCIN
		✓			NEOSTIGMINE
		✓			NEVIRAPINE
			✓		NICLOSAMIDE
			✓		NICORANDIL
		✓			NICOTINE
		✓			NIFEDIPINE
	✓				NILOTINIB
		✓			NIMODIPINE
		✓			NITISINONE
	✓				NITRAZAPAM
			✓		NITROFURANTOIN
		✓			NITROFURAZONE
			✓		NITROGLYCERIN
		✓			NITROPRUSSIDE
		✓			NITROUS OXIDE
		✓			NONOXINOL- 9
		✓			NOREPINEPHRINE
	✓				NORTRIPTYLINE
		✓			NYSTATIN
		✓			OBIDOXIME
			✓		OCTREOTIDE
		✓			OFLOXACIN
		✓			OLANZAPINE
		✓			OLOPATADINE
			✓		OMALIZUMAB
		✓			OMEPRAZOLE
			✓		ONDANSETRON
			✓		OPHTHALMIC BATH SOLUTION

X	D	C	B	A	Drug Name
			✓		ORLISTAT
		✓			OSELTAMIVIR
	✓				OXALIPLATIN
✓					OXANDROLONE
	✓				OXAZEPAM
		✓			OXCARBAZEPINE
			✓		OXYBUTYNIN
			✓		OXYCODONE
		✓			OXYMETAZOLINE
✓					OXYTOCIN
	✓				PACLITAXEL
	✓				PAMIDRONATE
		✓			PANCREATIN
		✓			PANCURONIUM
			✓		PANTOPRAZOLE
		✓			PAPAVERINE
		✓			PARA-AMINO BENZOIC (ACID (PABA
			✓		PARACETAMOL
		✓			PARATHORMON
		✓			PAROMOMYCIN
	✓				PAROXETIN
		✓			PEGASPARGASE
		✓			PEGFILGRASTIM
		✓			PEGINTERFERON ALFA-2A
		✓			PEGINTERFERON ALFA-2B
	✓				PEMETREXED
	✓				PENICILLAMINE
			✓		PENICILLIN G
			✓		PENICILLIN V

د بڼه یو نښه د استطبایي او مضاد استطبایي درملو لیست // ۴۱

X	D	C	B	A	Drug Name
		✓			PENTAGASTRIN
		✓			PENTAMIDINE
	۱.*	✓			PENTAZOCINE
		✓			PENTOXIFYLLINE
			✓		PERITONEAL DIALYSIS
			✓		PERMETHRIN
		✓			PERPHENAZINE
	۱.*		✓		PETHIDINE
			✓		PHENAZOPYRIDINE
		✓			PHENILBUTYRATE
	✓				PHENOBARBITAL
		✓			PHENOXYBENZAMINE
		✓			PHENTOLAMINE
		✓			PHENYLEPHRINE
	✓				PHENYTOIN
			✓		PHOSPHOCYSTEAMINE
		✓			PILOCARPINE
		✓			PIMECROLIMUS
		✓			PIMOZIDE
		✓			PIOGLITAZONE
		✓			PIPECURONIUM
			✓		PIPERACILLIN
			✓		PIPERAZINE
		✓			PIRACETAM
	۰*	✓			PIROXICAM
		✓			PNEUMOCOCCAL POLYVALENT VACCINE
		✓			POLYETHYLENE GLYCOL
			✓		POLYMYXIN B

X	D	C	B	A	Drug Name
	۳*	✓			+POLYMYXIN+NEOMYCIN HYDROCORTISON
				✓	POTASSIUM CITRATE
	✓				POVIDONE IODINE
		✓			PRALIDOXIME
		✓			PRAMIPEXOLE
			✓		PRASUGREL
			✓		PRAZIQUANTEL
		✓			PRAZOSIN
✓					PREDNIMUSTINE
		✓			PREDNISOLONE
		✓			PREDNISONE
		✓			PREGABALIN
		✓			PRILOCAINE-F
		✓			PRIMAQUINE
	✓				PRIMIDONE
		✓			PROCAINAMIDE
	✓				PROCARBAZINE
✓					PROGESTRONE
			✓		PROGUANTL
		✓			PROMETHAZINE
		✓			PROPAFENONE
		✓			PROPANTHELINE
			✓		PROPOFOL
	۴*	✓			PROPRANOLOL
	✓				PROPYLTHIOURACIL
✓					PROSTAGLANDIN E1
✓					PROSTAGLANDIN E2
✓					PROSTAGLANDINF2A

د بڼه بنځود استطبایي او مضاد استطبایي درملو لیست // ۴۳

X	D	C	B	A	Drug Name
		✓			PROTAMINE
		✓			PROTHIONAMIDE
		✓			PROTHROMBINE COMPLEX CONCENTRATE
		✓			PROTIRELIN
		✓			PSEUDOEPHEDRINE
		✓			PYRANTEL
		✓			PYRAZINAMIDE
		✓			PYRIDOSTIGMINE
		✓			PYRIMETHAMINE
		✓			PYRVINIUM
		✓			QUETIAPINE
		✓			QUINACRINE
		✓			QUINIDINE
	✓				QUININE
			✓		RABEPRAZOLE
		✓			RABIES IMMUNE GLOBULIN
		✓			(RABIES VACCINE (VERO
✓					RALOXIFENE
			✓		RANITIDINE
		✓			RASBURICASE
		✓			REMIFENTANIL
		✓			REPAGLINIDE
		✓			RESERPINE
		✓			RETEPLASE
✓					RIBAVIRIN
		✓			RIFABUTIN
		✓			RIFAMPICIN
		✓			RIFAXIMIN

X	D	C	B	A	Drug Name
		✓			RILUZOLE
		✓			RISEDRONATE
		✓			RISPERIDONE
			✓		RITODRINE
		✓			RITUXIMAB
			✓		RIVASTIGMINE
		✓			RIZATRIPTAN
		✓			ROMIPLOSTIM
		✓			ROPINIROLE
			✓		ROPIVACAINE
✓					ROSUVASTATIN
		✓			RUBELLA VACCINE
		✓			SALBUTAMOL
		✓			SALICYLIC ACID
		✓			SALMETEROL
		✓			SAPROPTERIN
		✓			SECRETIN
		✓			SELEGILINE
		✓			SELENIUM SULFIDE
		✓			SERTACONAZOLE
			✓		SERTRALINE
		✓			SEVELAMER
			✓		SEVOFLURANE
			✓		SILDENAFIL
			✓		SILVER SULFADIAZINE
		✓			SIMETHICONE
			✓		SIMPLE EYE OINTMENT
✓					SIMVASTATIN
		✓			SIROLIMUS
			✓		SITAGLIPTIN

د بڼه بنځو د استطبایي او مضاد استطبایي درملو لیست // ۴۵

X	D	C	B	A	Drug Name
		✓			SODIUM AMINOSALICYLATE
		✓			SODIUM NITRITE
		✓			SODIUM THIOSULFATE
				✓	SODIUM CHLORIDE
		✓			SODIUM POLYSTYRENE SULPHONATE
		✓			SODIUM SALICYLATE
			✓		SODIUM TETRADECYL
		✓			SOLIFENACIN
			✓		SOMATOSTATIN
		✓			SOMATROPIN
	✓				SORAFENIB
		✓			SORBITOL
	ξ*		✓		SOTALOL
			✓		SPINOSAD
		✓			SPIRAMYCIN
	٦*	✓			SPIRONOLACTONE
		✓			STAVUDIN
		✓			STREPTOKINASE
	✓				STREPTOMYCIN
		✓			STREPTOZOCIN
		✓			SUCCIMER
		✓			SUCCINYLCHOLINE
			✓		SUCRALFATE
	١٠*	✓			SUFENTANIL
		✓			SULFACETAMIDE
		✓			SULFADIAZINE
	١٠*		✓		SULFASALAZINE
		✓			SUMATRIPTAN

X	D	C	B	A	Drug Name
	✓				SUNITINIB
		✓			TACROLIMUS
			✓		TADALAFIL
	✓				TAMOXIFEN
		✓			TAMSULOSIN
		✓			TEICOPLANIN
	✓				TEMOZOLOMIDE
	✓				TENIPOSIDE
			✓		TENOFOVIR
		✓			TERAZOSIN
			✓		TERBINAFINE
			✓		TERBUTALINE
✓					TERIFLUNOMIDE
		✓			TERIPARATIDE
✓					TESTOSTERONE
		✓			TETANUS ANTITOXIN
		✓			TETANUS IMMUNE GLOBULIN
		✓			TETANUS TOXOID
		✓			TETRABENZINE
		✓			TETRACAIN
		✓			TETRACOSACTIDE
	✓				(TETRACYCLINE (Systemic
			✓		(TETRACYCLINE (Topical
✓					THALIDOMIDE
		✓			THEOPHYLLINE
		✓			THIABENDAZOLE
	✓				THIETHYLPERAZINE
	✓				THIOGUANINE
		✓			THIOPENTAL

د بڼه بنځو د استطبایي او مضاد استطبایي درملو لیست // ۴۷

X	D	C	B	A	Drug Name
		✓			THIORIDAZINE
		✓			THIOTHIXENE
		✓			THYROTROPHIN
		✓			THYROTROPIN ALFA
			✓		TICLOPIDINE
		✓			TILACTASE
		✓			TIMOLOL
		✓			TINIDAZOLE
		✓			TIOTROPIUM
			✓		TIROFIBAN
		✓			TITANIUM DIOXIDE
		✓			TIZANIDINE
			✓		(TOBRAMYCIN (Ophtalmic
	✓				(TOBRAMYCIN (Syatemic
		✓			+TOBRAMYCIN DEXAMETHASONE
		✓			TOLAZOLINE
	۵*	✓			TOLMETINE
		✓			TOLNAFTATE
		✓			TOLTERODINE
		✓			TOPIRAMATE
		✓			TRAMADOL
	۳*	✓			TRIAMCINOLONE
			✓		TRANEXAMIC ACID
		✓			TRANLYCYPROMINE
	✓				TRASTUZUMAB
		✓			TRAZODONE
	✓				TRETINOIN
	۳*	✓			TRIAMCINOLONE NN

X	D	C	B	A	Drug Name
	٦*	✓			TRIAMTERENE-H
		✓			TRICLABENDAZOLE
		✓			TRIENTINE
		✓			TRIFLUPERAZINE
		✓			TRIFLURIDINE
		✓			TRIHXYPHENIDYL
		✓			TRIMETHAPHAN
		✓			TRIMETHOPRIM
		✓			TRIMIPRAMINE
	١١*		✓		TRIPLE SULFA
✓					TRIPTORELIN
		✓			TROPICAMIDE
			✓		TROPISETRON
		✓			TRYPAN BLUE
		✓			TUBERCULIN PPD
		✓			TYPHOID VACCINE
		✓			UREA
✓					UROFOLLITROPIN
			✓		UROKINASE
			✓		URSODEOXYCHOLIC ACID
			✓		VALACICLOVIR
		✓			VALGANCICLOVIR
	✓				VALPROATE
	✓				VALPROIC ACID
	✓				VALSARTAN
			✓		VANCOMYCIN
		✓			VARICELLA VIRUS VACCINE
			✓		VARDENAFIL

د بلاريو بنځو د استطبایي او مضاد استطبایي درملو لیست // ۴۹

X	D	C	B	A	Drug Name
			✓		VASOPERSIN
		✓			VENLAFAXINE
		✓			VERAPAMIL
		✓			VERTEPORFIN
		✓			VIGABATRIN
	✓				VINBLASTINE
	✓				VINCRISTINE
	✓				VINDESINE
	✓				VINORELBINE
				✓	VITAMIN A+D
	✓				VORICONAZOLE
	✓				WARFARIN
		✓			YELLOW FEVER VACCINE
✓					YOHIMBINE
			✓		ZAFIRLUKAST
		✓			ZALEPLON
		✓			ZANAMIVIR
		✓			ZIDOVUDINE
	✓				ZOLDERONIC ACID
		✓			ZOLMITRIPTAN
		✓			ZOLPIDEM
		✓			ZONISAMIDE

د حمل د دوران د ګروپ بندي شویو درملو د جدول پاورقي

- ۱* لوړ ډوز او اوږدمهاله استفاده
- ۲* د حمل د دوران د وینې لوړ فشار کې، یا د حاملګۍ له امله د وینې لوړ فشار
- ۳* د حمل په لومړي ترمستر یا دوره کې
- ۴* د حمل په دوهم او درېیم ترمستر یا دوره کې
- ۵* د حمل په درېیم ترمستر یا دوره کې

۵۰ // درمل پېژندنه (په افغانستان کې د مروجو طبي درملو معرفي)

۶* لوړ ډوز او اوږدمهاله استفاده

۷* د حمل په موده کې د استطبیب مضاد

۸* د ۴۸ ساعتونو په موده کې یا د حمل له ۳۴مې اونۍ وروسته

۹* د زیږون پر مهال لوړ ډوز او اوږدمهاله استفاده

۱۰* زیږون ته نږدې

د روغتیا د نړۍ وال سازمان د اساسي درملو خپور شوی لیست

نېټه ۱۴ می ۲۰۱۵ (۱۳۹۴/۲/۲۵)

د اساسي درملو لیست له هغو مهمو او اساسي درملو څخه عبارت دی چې د روغتیا د نړۍ وال سازمان له لوري د نړۍ ټولو هیوادونو ته وړاندیز کېږي ترڅو په دغه لیست کې شامل درمل په کافي اندازه په خپلو هیوادونو کې تیار او ولري. زموږ موخه د دغه لیست له راوړلو نه یوازې د اساسي درملو پېژندنه او معرفي ده...

WHO Model List of Essential Medicines

WHO Model List of Essential Medicines is published by the World Health Organization (WHO). The first list, published in 1977, included 204 pharmaceutical drugs.^[1] The WHO updates the list every two years. The WHO later added a separate WHO Model List of Essential Medicines for Children up to 12 years of age. In April 2013, the WHO published the 18th edition of the adult list and 4th edition of the list for children.^[2] More than 130 countries have created national lists of essential medicines based on the WHO's model list.^[3] The national lists contain between 334 and 580 medications.^[3] The following list is based on the 19th edition of the WHO list published in April 2015.^[4] ^[5]

1 Anaesthetics

1.1 General anaesthetics and oxygen

1.1.1 Inhalational medicines

- Halothane
- Isoflurane
- Nitrous oxide

- Oxygen

1.1.2 Injectable medicines

- Ketamine

- Propofol^[note 1]

1.2 Local anaesthetics

- Bupivacaine

- Lidocaine

- Lidocaine + epinephrine

- Ephedrine[†] (not a local anaesthetic, included in this list for prevention of hypotension associated with spinal anaesthesia during caesarean section)

1.3 Preoperative medication and sedation for short-term procedures

- Atropine

- Midazolam

- Morphine

2 Medicines for pain and palliative care

2.1 Nonopioids and nonsteroidal antiinflammatory drugs (NSAIDs)

- Acetylsalicylic acid (aspirin)

- Ibuprofen

- Paracetamol^[note 2] (acetaminophen)

2.2 Opioid analgesics

- Codeine

- Morphine^[note 3]

2.3 Medicines for other common symptoms in palliative care

- Amitriptyline

- Cyclizine

- Dexamethasone

- Diazepam

- Docusate sodium
- Fluoxetine
- Haloperidol
- Hyoscine butylbromide
- Hyoscine hydrobromide
- Lactulose
- Loperamide

1

2 6 ANTI-INFECTIVE MEDICINES

- Metoclopramide
- Midazolam
- Ondansetron
- Senna

3 Antiallergics and medicines used in anaphylaxis

- Dexamethasone
- Epinephrine (adrenaline)
- Hydrocortisone
- Loratadine^[note 4]
- Prednisolone

4 Antidotes and other substances used in poisonings

4.1 Nonspecific

- Charcoal, activated

4.2 Specific

- Acetylcysteine
- Atropine
- Calcium gluconate
- Methylthioninium chloride (methylene blue)
- Naloxone
- Penicillamine
- Potassium ferric hexacyanoferrate(II) - 2H₂O (Prussian

blue)

- Sodium nitrite
- Sodium thiosulfate
- Deferoxamine†
- Dimercaprol†
- Fomepizole†
- Sodium calcium edetate†
- Succimer†

5 Anti seizure medication

- Carbamazepine
- Diazepam
- Lorazepam
- Magnesium sulfate^[note 5]
- Phenobarbital
- Phenytoin
- Valproic acid (sodium valproate)
- Ethosuximide†

6 Anti-infective medicines

6.1 Antihelminthics

6.1.1 Intestinal antihelminthics

- Albendazole
- Levamisole
- Mebendazole
- Niclosamide
- Praziquantel
- Pyrantel

6.1.2 Antifilarials

- Albendazole
- Diethylcarbamazine
- Ivermectin

6.1.3 Antischistosomes and other antinematode medicines

- Praziquantel

- Triclabendazole

- Oxamniquine†

6.3 Antifungal medicines 3

6.2 Antibacterials

6.2.1 Beta Lactam medicines

- Amoxicillin

- Amoxicillin/clavulanic acid (amoxicillin + clavulanic acid)

- Ampicillin

- Benzathine benzylpenicillin

- Benzylpenicillin

- Cefalexin

- Cefazolin[[note 6](#)]

- Cefixime[[note 7](#)]

- Ceftriaxone[[note 8](#)]

- Cloxacillin

- Phenoxymethylpenicillin

- Procaine benzylpenicillin[[note 9](#)]

- Cefotaxime†[[note 10](#)]

- Ceftazidime†

- Imipenem/cilastatin (Imipenem + cilastatin)†[[note 11](#)]

6.2.2 Other antibacterials

- Azithromycin[[note 12](#)]

- Chloramphenicol

- Ciprofloxacin

- Clarithromycin[[note 13](#)]

- Doxycycline

- Erythromycin

- Gentamicin

- Metronidazole

- Nitrofurantoin

- Spectinomycin

- Sulfamethoxazole + trimethoprim

- Trimethoprim

- Clindamycin†

- Vancomycin†

6.2.3 Antileprosy medicines

- Clofazimine

- Dapsone

- Rifampicin

6.2.4 Antituberculosis medicines

- Ethambutol

- Ethambutol + isoniazid

- Ethambutol + isoniazid + pyrazinamide + rifampicin

- Ethambutol + isoniazid + rifampicin

- Isoniazid

- Isoniazid + pyrazinamide + rifampicin

- Isoniazid + rifampicin

- Pyrazinamide

- Rifabutin[[note 14](#)]

- Rifampicin

- Rifapentine[[note 15](#)]

- Streptomycin

- Amikacin†

- Bedaquiline†

- Capreomycin†

- Cycloserine†[[note 16](#)]

- Delamanid†

- Ethionamide†[[note 17](#)]

- Kanamycin†

- Levofloxacin†[[note 18](#)]

- Linezolid†

- p-aminosalicylic acid†

- Streptomycin†

6.3 Antifungal medicines

- Amphotericin B

- Clotrimazole

- Fluconazole

- Flucytosine
- Griseofulvin
- Nystatin
- Potassium iodide†

4 6 ANTI-INFECTIVE MEDICINES

6.4 Antiviral medicines

6.4.1 Antiherpes medicines

- Aciclovir

6.4.2 Antiretrovirals

Nucleoside/nucleotide reverse transcriptase inhibitors

- Abacavir (ABC)
- Lamivudine (3TC)
- Stavudine (d4T)
- Tenofovir disoproxil fumarate (TDF)
- Zidovudine (ZDV or AZT)

Non-nucleoside reverse transcriptase inhibitors

- Efavirenz (EGV or EFZ)
- Nevirapine (NVP)

Protease inhibitors

- Atazanavir
- Darunavir
- Lopinavir + ritonavir (LPV/r)
- Ritonavir
- Saquinavir (SQV)

Fixed-dose combinations

- Abacavir + lamivudine
- Efavirenz + emtricitabine^[note 19] + tenofovir
- Emtricitabine^[note 19] + tenofovir
- Lamivudine + nevirapine + stavudine
- Lamivudine + nevirapine + zidovudine
- Lamivudine + zidovudine

Other antivirals

- Oseltamivir^[note 20]
- Ribavirin^[note 21]

- **Valganciclovir**

Antihepatitis medicines

Medicines for hepatitis B

—Nucleoside/Nucleotide reverse transcriptase inhibitors

- **Entecavir**

- **Tenofovir disoproxil fumarate (TDF)**

Medicines for hepatitis C

—Nucleotide polymerase inhibitors

- **Sofosbuvir**

—Protease inhibitors

- **Simeprevir**

—NS5A inhibitors

- **Daclatasvir**

—Non-nucleoside polymerase inhibitors

- **Dasabuvir**

—Other antivirals

- **Ribavirin**[\[note 22\]](#)

- **Pegylated interferon alpha (2a or 2b)**[†][\[note 23\]](#)

—Fixed-dose combinations

- **Ledipasvir + Sofosbuvir**

- **Ombitasvir + Paritaprevir + Ritonavir**

6.5 Antiprotozoal medicines

6.5.1 Antiamoebic and anti giardiasis medicines

- **Diloxanide**

- **Metronidazole**

6.5.2 Antileishmaniasis medicines

- **Amphotericin B**

- **Miltefosine**

- **Paromomycin**

- **Sodium stibogluconate or meglumine antimoniate**

5

6.5.3 Antimalarial medicines

For curative treatment

- **Amodiaquine**[\[note 24\]](#)

- Artemether^[note 25]
- Artemether + lumefantrine^[note 26]
- Artesunate^[note 27]
- Artesunate + Amodiaquine^[note 28]
- Artesunate + Mefloquine
- Chloroquine^[note 29]
- Doxycycline^[note 30]
- Mefloquine^[note 31]
- Primaquine^[note 32]
- Quinine^[note 33]
- Sulfadoxine + pyrimethamine^[note 34]

For prevention

- Chloroquine^[note 35]
- Doxycycline
- Mefloquine
- Proguanil^[note 36]

6.5.4 Antipneumocystosis and antitoxoplasmosis medicines

- Pyrimethamine
- Sulfadiazine
- Sulfamethoxazole + trimethoprim
- Pentamidine†

6.5.5 Antitrypanosomal medicines

African trypanosomiasis

Medicines for the treatment of 1st stage African trypanosomiasis

- Pentamidine^[note 37]
- Suramin sodium^[note 38]

Medicines for the treatment of second stage African trypanosomiasis

- Eflornithine^[note 39]
- Melarsoprol
- Nifurtimox^[note 40]

6.5.6 American trypanosomiasis

- Benznidazole
- Nifurtimox

7 Antimigraine medicines

7.1 Acute attack

- Acetylsalicylic acid
- Ibuprofen
- Paracetamol

7.2 Prevention

- Propranolol

8 Antineoplastic and immunosuppressives

8.1 Immunosuppressive medicines

- Azathioprine†
- Ciclosporin†

8.2 Cytotoxic and adjuvant medicines

- All-trans retinoic acid (tretinoin)†
- Allopurinol†
- Asparaginase†
- Bendamustine†
- Bleomycin†
- Calcium folinate†
- Capecitabine†
- Carboplatin†
- Chlorambucil†

6 11 BLOOD PRODUCTS AND PLASMA SUBSTITUTES OF HUMAN ORIGIN

- Cisplatin†
- Cyclophosphamide†
- Cytarabine†
- Dacarbazine†
- Dactinomycin†
- Daunorubicin†
- Docetaxel†
- Doxorubicin†

- Etoposide†
- Fludarabine†
- Fluorouracil†
- Filgrastim†
- Gemcitabine†
- Hydroxycarbamide†
- Ifosfamide†
- Imatinib†
- Irinotecan†
- Mercaptopurine†
- Mesna†
- Methotrexate†
- Oxaliplatin†
- Paclitaxel†
- Procarbazine†
- Rituximab†
- Thioguanine†
- Trastuzumab†
- Vinblastine†
- Vincristine†
- Vinorelbine†

8.3 Hormones and antihormones

- Anastrozole†
- Bicalutamide†
- Dexamethasone†
- Hydrocortisone†
- Leuporelin†
- Methylprednisolone†
- Prednisolone†
- Tamoxifen†

9 Antiparkinsonism medicines

- Biperiden
- Carbidopa/levodopa (levodopa + carbidopa)

10 Medicines affecting the blood

10.1 Antianaemia medicines

- Ferrous salt
- Ferrous salt + folic acid
- Folic acid
- Hydroxocobalamin

10.2 Medicines affecting coagulation

- Enoxaparin
- Heparin sodium
- Phytomenadione
- Protamine sulfate
- Tranexamic acid
- Warfarin
- Desmopressin†

10.3 Other medicines for haemoglobinopathies

- Deferoxamine†^[note 41]
- Hydroxycarbamide†

11 Blood products and plasma substitutes of human origin

11.1 Blood and blood components

- Fresh frozen plasma
- Platelet concentrates
- Red blood cells
- Whole blood

12.4 Medicines used in heart failure 7

11.2 Plasma-derived medicines

11.2.1 Human immunoglobulins

- Anti-D immunoglobulin
- Anti-rabies immunoglobulin
- Anti-tetanus immunoglobulin
- Human normal immunoglobulin†

11.2.2 Blood coagulation factors

- Coagulation factor VIII†
- Coagulation factor IX†

11.3 Plasma substitutes

- Dextran 70[[note 42](#)]

12 Cardiovascular medicines

12.1 Antianginal medicines

- Bisoprolol[[note 43](#)]
- Glyceryl trinitrate
- Isosorbide dinitrate
- Verapamil

12.2 Antiarrhythmic medicines

- Bisoprolol[[note 43](#)]
- Digoxin
- Epinephrine (adrenaline)
- Lidocaine
- Verapamil
- Amiodarone†

12.3 Antihypertensive medicines

- Amlodipine
- Bisoprolol[[note 43](#)]
- Enalapril
- Hydralazine[[note 44](#)]
- Hydrochlorothiazide
- Methyldopa[[note 45](#)]
- Sodium nitroprusside†

12.4 Medicines used in heart failure

- Bisoprolol[[note 43](#)]
- Digoxin
- Enalapril
- Furosemide
- Hydrochlorothiazide
- Spironolactone

- Dopamine†

12.5 Antithrombotic medicines

12.5.1 Anti-platelet medicines

- Acetylsalicylic acid

- Clopidogrel

12.5.2 Thrombolytic medicines

- Streptokinase†

12.6 Lipid-lowering agents

- Simvastatin[[note 46](#)]

13 Dermatological (topical)

13.1 Antifungal medicines

- Miconazole

- Selenium sulfide

- Sodium thiosulfate

- Terbinafine

13.2 Anti-infective medicines

- Mupirocin

- Potassium permanganate

- Silver sulfadiazine

13.3 Anti-inflammatory and antipruritic medicines

- Betamethasone

- Calamine

- Hydrocortisone

8 17 GASTROINTESTINAL MEDICINES

13.4 Medicines affecting skin differentiation and proliferation

- Benzoyl peroxide

- Coal tar

- Fluorouracil

- Podophyllum resin

- Salicylic acid

- Urea

13.5 Scabicides and pediculicides

- Benzyl benzoate
- Permethrin

14 Diagnostic agents

14.1 Ophthalmic medicines

- Fluorescein
- Tropicamide

14.2 Radiocontrast media

- Amidotrizoate
- Barium sulfate
- Iohexol
- Meglumine iotroxate†

15 Disinfectants and antiseptics

15.1 Antiseptics

- Chlorhexidine
- Ethanol
- Polyvidone iodine

15.2 Disinfectants

- Alcohol based hand rub
- Chlorine base compound
- Chloroxylonol
- Glutaral

16 Diuretics

- Amiloride
- Furosemide
- Hydrochlorothiazide
- Mannitol
- Spironolactone

17 Gastrointestinal medicines

- Pancreatic enzymes†

17.1 Antiulcer medicines

- Omeprazole

- Ranitidine

17.2 Antiemetic medicines

- Dexamethasone
- Metoclopramide
- Ondansetron

17.3 Anti-inflammatory medicines

- Sulfasalazine
- Hydrocortisone†

17.4 Laxatives

- Senna

17.5 Medicines used in diarrhea

17.5.1 Oral rehydration

- Oral rehydration salts

17.5.2 Medicines for diarrhoea in children

- Zinc sulfate^[note 47]

18.4 Estrogens 9

18 Hormones, other endocrine medicines and contraceptives

18.1 Adrenal hormones and synthetic substitutes

- Fludrocortisone
- Hydrocortisone

18.2 Androgens

- Testosterone†

18.3 Contraceptives

18.3.1 Oral hormonal contraceptives

- Ethinylestradiol + levonorgestrel
- Ethinylestradiol + norethisterone
- Levonorgestrel

18.3.2 Injectable hormonal contraceptives

- Estradiol cypionate + medroxyprogesterone acetate
- Medroxyprogesterone acetate
- Norethisterone enantate

18.3.3 Intrauterine devices

- IUD with copper
- IUD with progestogen

18.3.4 Barrier methods

- Condoms
- Diaphragms

18.3.5 Implantable contraceptives

- Etonogestrel—releasing implant
- Levonorgestrel—releasing implant

18.3.6 Intravaginal contraceptives

- Progesterone vaginal ring

18.4 Estrogens

18.5 Insulins and other medicines used for diabetes

- Gliclazide^[note 48]
- Glucagon
- Insulin injection (soluble)
- Intermediate-acting insulin
- Metformin

18.6 Ovulation inducers

- Clomifene[†]

18.7 Progestogens

- Medroxyprogesterone acetate

18.8 Thyroid hormones and antithyroid medicines

- Levothyroxine
- Potassium iodide
- Propylthiouracil
- Lugol's solution[†]

19 Immunologicals

19.1 Diagnostic agents

- Tuberculin, purified protein derivative (PPD)

19.2 Sera and immunoglobulins

- Antivenom immunoglobulin[[note 49](#)]
- Diphtheria antitoxin

19.3 Vaccines

- BCG vaccine
- Cholera vaccine[[note 50](#)]
- Diphtheria vaccine
- Haemophilus influenzae type b vaccine
- Hepatitis A vaccine[[note 50](#)]

10 23 PERITONEAL DIALYSIS SOLUTION

- Hepatitis B vaccine
- HPV vaccine
- Influenza vaccine
- Pentavalent vaccine
- Japanese encephalitis vaccine[[note 51](#)]
- Measles vaccine
- Meningococcal meningitis vaccine[[note 50](#)]
- Mumps vaccine
- Pertussis vaccine
- Pneumococcal vaccine
- Poliomyelitis vaccine
- Rabies vaccine[[note 50](#)]
- Rotavirus vaccine
- Rubella vaccine
- Tetanus vaccine
- Tick-borne encephalitis vaccine[[note 51](#)]
- Typhoid vaccine[[note 50](#)]
- Varicella vaccine
- Yellow fever vaccine[[note 51](#)]

20 Muscle relaxants (peripherallyacting) and cholinesterase inhibitors

- Atracurium
- Neostigmine
- Suxamethonium

- Vecuronium
- Pyridostigmine†

21 Ophthalmological preparations

21.1 Anti-infective agents

- Aciclovir
- Azithromycin
- Gentamicin
- Ofloxacin
- Tetracycline

21.2 Anti-inflammatory agents

- Prednisolone

21.3 Local anesthetics

- Tetracaine

21.4 Miotics and antiglaucoma medicines

- Acetazolamide
- Latanoprost
- Pilocarpine
- Timolol

21.5 Mydriatics

- Atropine[[note 52](#)]
- Epinephrine (adrenaline)†

21.6 Anti vascular endothelial growth factor (VEGF)

- Bevacizumab†

22 Oxytocics and antioxytocics

22.1 Oxytocics

- Ergometrine
- Misoprostol
- Oxytocin
- Mifepristone – misoprostol†[[note 53](#)]

22.2 Antioxytocics (tocolytics)

- Nifedipine

23 Peritoneal dialysis solution

- Intraperitoneal dialysis solution (of appropriate composition)†

11

24 Medicines for mental and behavioural disorders

24.1 Medicines used in psychotic disorders

- Chlorpromazine
- Fluphenazine
- Haloperidol
- Risperidone
- Clozapine†

24.2 Medicines used in mood disorders

24.2.1 Medicines used in depressive disorders

- Amitriptyline
- Fluoxetine

24.2.2 Medicines used in bipolar disorders

- Carbamazepine
- Lithium carbonate
- Valproic acid (sodium valproate)

24.3 Medicines for anxiety disorders

- Diazepam

24.4 Medicines used for obsessive compulsive disorders

- Clomipramine

24.5 Medicines for disorders due to psychoactive substance use

- Nicotine replacement therapy
- Methadone†

25 Medicines acting on the respiratory tract

25.1 Antiasthmatic and medicines for chronic obstructive pulmonary disease

- Beclomethasone

- Budesonide
- Epinephrine (adrenaline)
- Ipratropium bromide
- Salbutamol

26 Solutions correcting water, electrolyte and acid-base disturbances

26.1 Oral

- Oral rehydration salts
- Potassium chloride

26.2 Parenteral

- Glucose
- Glucose with sodium chloride
- Potassium chloride
- Sodium chloride
- Sodium hydrogen carbonate
- Sodium lactate, compound solution

26.3 Miscellaneous

- Water for injection

27 Vitamins and minerals

- Ascorbic acid
- Calcium
- Cholecalciferol^[note 54]
- Ergocalciferol
- Iodine
- Nicotinamide
- Pyridoxine
- Retinol
- Riboflavin
- Sodium fluoride
- Thiamine
- Calcium gluconate[†]

28 Ear, nose and throat medicines in children

- Acetic acid
- Budesonide
- Ciprofloxacin
- Xylometazoline

29 Specific medicines for neonatal care

29.1 Medicines administered to the neonate

- Caffeine citrate
- Chlorhexidine
- Ibuprofen†
- Prostaglandin E†
- Surfactant†

29.2 Medicines administered to the mother

- Dexamethasone

30 Medicines for diseases of joints

30.1 Medicines used to treat gout

- Allopurinol

30.2 Disease-modifying agents used in rheumatoid disorders

- Chloroquine
- Azathioprine†
- Hydroxychloroquine†
- Methotrexate†
- Penicillamine†
- Sulfasalazine†

30.3 Juvenile joint diseases

- Acetylsalicylic acid[[note 55](#)]

31 Notes

^ A † indicates the medicine is a complementary item, for which specialized diagnostic or monitoring and/or specialist training are needed. An item may also be listed as complementary on the basis of higher costs and/or a less attractive cost/benefit ratio.

[1] **Thiopental** may be used as an alternative depending on local availability and cost.

[2] Not recommended for anti-inflammatory use due to lack of proven benefit to that effect

[3] Alternatives limited to hydromorphone and oxycodone.

[4] There may be a role for sedating antihistamines for limited indications (EMLc)

[5] For use in eclampsia and severe pre-eclampsia and not for other convulsant disorders.

[6] For surgical prophylaxis.

[7] Only listed for single-dose treatment of uncomplicated ano-genital gonorrhoea.

[8] Do not administer with calcium and avoid in infants with hyperbilirubinemia

[9] Procaine benzylpenicillin is not recommended as first-line treatment for neonatal sepsis except in settings with high neonatal mortality, when given by trained health workers in cases where hospital care is not achievable.

[10] 3rd generation cephalosporin of choice for use in hospitalized neonates.

[11] Only listed for the treatment of life-threatening hospital-based infection due to suspected or proven multidrug-resistant infection

[12] Only listed for single-dose treatment of genital **Chlamydia trachomatis** and of trachoma.

[13] For use in combination regimens for eradication of *H. pylori* in adults.

[14] For use only in patients with HIV receiving protease inhibitors.

[15] For treatment of latent TB infection (LTBI) only

- [16] Terizidone may be an alternative.
- [17] Prothionamide may be an alternative.
- [18] Ofloxacin and moxifloxacin may be alternatives based on availability and programme considerations.
- [19] FTC is an acceptable alternative to 3TC, based on knowledge of the pharmacology, the resistance patterns and clinical trials of antiretrovirals.
- [20] Potentially severe or complicated illness due to confirmed or suspected influenza virus infection in accordance with WHO treatment guidelines.
- 13
- [21] For the treatment of viral haemorrhagic fevers and in combination with pegylated interferons for the treatment of Hepatitis C.
- [22] For the treatment of hepatitis C, in combination with peginterferon and/or direct acting anti-viral medicines.
- [23] To be used in combination with ribavirin.
- [24] To be used in combination with artesunate 50 mg.
- [25] For use in the management of severe malaria.
- [26] Not recommended in the first trimester of pregnancy or in children below 5 kg.
- [27] To be used in combination with either amodiaquine, mefloquine or sulfadoxine + pyrimethamine.
- [28] Other combinations that deliver the target doses required such as 153 mg or 200 mg (as hydrochloride) with 50 mg artesunate can be alternatives.
- [29] For use only for the treatment of P.vivax infection.
- [30] For use only in combination with quinine.
- [31] To be used in combination with artesunate 50 mg.
- [32] Only for use to achieve radical cure of P.vivax and P.ovale infections, given for 14 days.
- [33] For use only in the management of severe malaria, and should be used in combination with doxycycline.
- [34] Only in combination with artesunate 50 mg.
- [35] For use only in central American regions, for use for P.vivax.
- [36] For use only in combination with chloroquine.
- [37] To be used for the treatment of Trypanosoma brucei

gambiense infection.

[38] To be used for the treatment of the initial phase of *Trypanosoma brucei rhodesiense* infection.

[39] To be used for the treatment of *Trypanosoma brucei gambiense* infection

[40] Only to be used in combination with eflornithine, for the treatment of *T. b. gambiense* infection.

[41] Deferasirox oral form may be an alternative, depending on cost and availability.

[42] Polygeline, injectable solution, 3.5% is considered as equivalent.

[43] Includes **metoprolol** and **carvedilol** as alternatives.

[44] Hydralazine is listed for use in the acute management of severe pregnancy-induced hypertension only. Its use in the treatment of essential hypertension is not recommended in view of the availability of more evidence of efficacy and safety of other medicines.

[45] Methyldopa is listed for use in the management of pregnancy-induced hypertension only. Its use in the treatment of essential hypertension is not recommended in view of the availability of more evidence of efficacy and safety of other medicines.

[46] For use in high-risk patients.

[47] In acute diarrhoea zinc sulfate should be used as an adjunct to oral rehydration salts

[48] Glibenclamide not suitable above 60 years.

[49] Exact type to be defined locally.

[50] Recommended for some high-risk populations

[51] Recommended for certain regions

[52] Or homatropine (hydrobromide) or cyclopentolate (hydrochloride).

[53] Requires close medical supervision.

[54] **Ergocalciferol** can be used as an alternative.

[55] For use for rheumatic fever, juvenile arthritis, Kawasaki disease

32 References

[1] “Comparative Table of Medicines on the WHO Essential

Medicines Lists from 1977–2011” (XLS). World Health Organization. Retrieved 2013-12-30.

[2] “WHO Model List of Essential Medicines, 18th list (April 2013), (Final Amendments – October 2013)” (PDF). World Health Organization. October 2013. Retrieved 2013-11-05.

[3] Bansal, D; Purohit, VK (January 2013). “Accessibility and use of essential medicines in health care: Current progress and challenges in India.”. *Journal of pharmacology & pharmacotherapeutics* 4 (1): 13–8. doi:10.4103/0976-500X.107642. PMID 23662019.

[4] “19th WHO Model List of Essential Medicines (April 2015)” (PDF). WHO. April 2015. Retrieved May 10, 2015.

[5] “WHO moves to improve access to lifesaving medicines for hepatitis C, drug-resistant TB and cancers”. 8 May 2015. Retrieved 8 May 2015.

14 33 TEXT AND IMAGE SOURCES, CONTRIBUTORS, AND LICENSES

33 Text and image sources, contributors, and licenses

33.1 Text

• WHO Model List of Essential Medicines Source:

[https://en.wikipedia.org/wiki/WHO_Model_List_of_Essential_Medicines?oldid=](https://en.wikipedia.org/wiki/WHO_Model_List_of_Essential_Medicines?oldid=678234906)

678234906 Contributors: Paul A, Gentgeen, Discospinster, Arcadian, Kjkolb, Cburnett, Ceyockey, Cbdorsett, Rjwilmsi, Koavf, David H Braun (1964), Bomb319, Peterl, Htonl, Finell, SmackBot, Gilliam, Jprg1966, Mordac, Circumspice, Fvasconcellos, Pmyteh, Seven of Nine, LinkinPark, Albany NY, Peachey88, Boghog, Smite-Meister, Nwbeeson, Cpt ricard, Kumorifox, Doc James, Bfpage, LeadSongDog, Harsalan, Lwnf360, Ost316, Addbot, Yobot, Anypodetos, Andante, AnomieBOT, Kingpin13, Xqbot, Gigemag76, FrescoBot, Riventree, Craig Pemberton, Arthree, DARTH SIDIOUS 2, Makosblade, VernoWhitney, Whywhenwhohow, EmausBot, Herbalistperson, Jsjsjs1111, ZéroBot, Senator2029, ClueBot NG, M11101, CasualVisitor, Sahara4u, Docsufi, Shrink doc, AmericanLemming, SelfishSeahorse, Niren7, Comp.arch, Monkbob, Aethyta, YankaAD,

Cyrej, LongHairedFop, Mountainash75, Dan!sh Baloch, Daishasue and Anonymous: 79

33.2 Images

- File:Rod_of_Asclepius2.svg *Source:*

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/e3/Rod_of_Asclepius2.svg *License:* CC BYSA 3.0 *Contributors:* This file was derived from:

Rod of asclepius.png

Original artist:

- Original: CatherinMunro

- File:Small_Flag_of_the_United_Nations_ZP.svg *Source:*

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/2f/Small_Flag_of_the_United_Nations_ZP.svg *License:* Public domain *Contributors:* ? *Original artist:* ?

33.3 Content license

- Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0

منابع

۱. فورمولير ملي افغانستان (بخش ادويه اساسي ۱۳۹۴ هـ ش)
۲. پي دي اف برنامه واکسيناسيون وزارت صحت عامه
۳. سازمان صحي جهان (ليست ادويه اساسي منتشره سال ۲۰۱۵)
۴. هدايت نامه هاي کمپني هاي توليد ادويه (کاغذهاي همراه ادويه)
۵. رحيمي نيا. مصطفی. فرهنگ عربي-فارسي صبا چاپ دوم ۱۳۸۳ هـ ش. تهران انتشارات صبا.
6. Advanced pharmaceutical Solids.
7. American Drug handbook
8. Aminoff Neurology and General medicine.
9. Basic Nutrition and Diet Therapy.
10. Biopharmaceutics & pharmacokinetics Madam.
11. British National formulary 2008.
12. Chlud, k. 1999.
13. Clinical pharmacology for Nurses
14. Clinical Pharmacy Pocket Companion
15. Clinician`s Pocket drug Reference Gomella.
16. Concise Medical Dictionary.
17. Current Medical Diagnosis & treatment.
18. Current Pediatrics Diagnosis & treatment.
19. Dangerous Drug Interactions Boshra Publications Tehran Iran 1379.
20. Drug Therapy in Dermatology.
21. Drugs & aging 2016.
22. Drugs & Pharmacology for Nurses 13th Edition.
23. Drugs In Ophthalmology
24. Hamilton, richart 2015. Tarascon. Pocket Pharmacopeia 2015.
25. Hardikar MS 2008.

26. Harry Gouvas. 2011.
27. Index Nominum 2000: International Drug Directory.
28. Manual for Pharmacy Technicians 2005.
29. Micromedex, Drugdex 2010.
30. MOSBY'S DICTIONARY of Medicine, Nursing & Health Professions.
31. National Library of Medicine 3 February 2010.
32. Oral Drug Absorption.
33. Panova, Elena: Jones, Graeme March 2015.
34. Pharma Guide 24th Edition.
35. Physician's Desk Reference 2017.
36. Physician's Drug Handbook.
37. Ross, s, Ed 2013. Australian Medicines Handbook.
38. The Merck Manual of Medical Information.
39. Vallerand, Drug Guide for Nurses Aril H 2017.
40. William Andrew publishing 2013.

انٹرنیٹ سرچینی:

1. www.canadaianhealthmall.com
2. www.Darooyab.ir
3. www.darunama.com
4. www.drsosha.com
5. www.Drugs.com Wolters Kluwer Health, American, Society of Health System Pharmacists, Cerner Multul, Micromedex from Truven Health.
6. www.merck.com
7. www.pharamguide.org

۸۰ // درمل پېژندنه (په افغانستان کې د مروجو طبي درملو معرفي)

د اړتيا په صورت کې مؤلف ستاسو د ټولو پوښتنو ځواب ويونکي دي.

د مؤلف شمېره: ۹۳۷۰۰۱۵۴۳۳۲ +

د مؤلف برېښنالیک: ahwarastah@gmail.com